

محل اداره

مجلس شورای ملی

شماره تلفن : ۳۵۴۴۸ و ۳۸۸۹۵ و ۳۸۸۹۶ و ۸۸۹۶

روزنامه یومیه

بهای اشتراک

نیمت اول : (مذاکرات مجلسین) سالیانه ۳۰۰ ریال

نیمت دوم : (آگهی ها)

۶۰۰

شماره کامل

۸۰۰

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل : کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۱۸۳۳

۳ شنبه ۱۴ خرداد ماه ۱۳۳۰

سال هفتم

شماره مسلسل ۱۵۱

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۵۱

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۳ شنبه هفتم

خرداد ماه ۱۳۳۰

فهرست مطالب

- ۱- تصویب صورت مجلس
  - ۲- بیانات قبل از دستور- آقایان : صدیقی و ابریشم کار و فرامرزی
  - ۳- بقیه مذاکره در لایحه اجازه تمدید حکومت نظامی در قسمت منطقه خوزستان و تصویب آن
  - ۴- بیانات آقایان : دکتر بقائی و غلام رضا فولادوند طبق ماده ۹۰ آئین نامه
  - ۵- اخذ رای و تصویب اجازه استخدام ۱۵ نفر اتباع خارجی جهت دانشکده های پزشکی شهرستانها
  - ۶- بقیه مذاکره در گزارش راجع بلوله کشی شهرستان
  - ۷- معرفی آقای دکتر کیا به معاونت وزارت بهداری - وسیله آقای وزیر بهداری
  - ۸- بقیه مذاکره در گزارش راجع بلوله کشی شهرستان و تصویب آن
  - ۹- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
- مجلس ۲ ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید.

۱- تصویب صورت جلسه

رئیس - صورت فائین جلسه قبل قرائت می شود
(بشرح زیر قرائت شد)
فائین با اجازه آقایان دیوسف شکرانی شکرالله صفوی - هدایت الله یالیزی - احمد بهادری - دکتر عبداللهمظفر - ناصر قلی اردلان - دکتر عبدالعسین طباطبائی - شهاب خسروانی - عباس اسلامی - عباس تربقی - ابوالفضل حافظی - ناصر صدیقی - الهیار صالح - حسین مکی - دکتر غایبان

خزیه علم

فائین بی اجازه - آقایان حسین خاکیباز - محمود محمودی - دکتر مصباح زاده - عباس قبادیان - مرتضی حکمت - محمدعلی منصف - محمد علی نصریان - ابوالفتح فهردان - سید محمد علی شوشتری - ابوالفضل تولیت - غلامحسین ابتهاج - عبدالوهاب اقبال - ابوالحسن رضوی - سید مودی پیراسته - طباطبائی - جواد مسعودی

دیر آمدگان با اجازه آقایان عبدالقادر

آزاد یکساعت - دوازده بقایای ۳۰ دقیقه
مرب شیبانی یکساعت - عاو بزرگ نیا یکساعت
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : محمد مرآت ، حسن اکبر ، محمد علی مسعودی و مریک یکساعت
رئیس - نسبت به صورت مجلس جلسه قبل نظری هست ؟ آقای جمال امامی
جمال ادهی - جناب رئیس اولاً در این صورت جلسات حسب الممول افراط زیادی هست اجازه بفرمائید آندری که بادم بوده تصحیح کنم بدهم بتندنویسی چون مفهوم راعوض میکنند دست را نیست میکنند (فرامرزی - آنچه در جامعه منتشر میشود روزنامه است) آنکه پر غلط است چه بکنیم آنجا بپیل خود اشخاص تعریف میشود جناب آقای رئیس جنابعالی در جلسه گذشته تشریف نداشتید یک پیش آمدی شد که لازم بوده توجه داشته باشید چون خیلی برای مجلس مهم است در موقعیکه آقای غلامرضا فولادوند صحبت میفرمودند یکی از تماشاچیها گمان میکنم در لزمطبوعات بوده باوازی بلند هتاکی کرد (صحیح است) بدهم در موقعیکه پیشنهاد ایشان رد شد برای تصویب اعلام حکومت نظامی چند نفر از تماشاچیها دست زدند حال چرا دست زدند نمیدانم (دکتر راجی - حکومت نظامی میخواهند) نمیدانم ، دیروز نمیخواستند امروز میخواهند فردا نمیخواهند (فرامرزی روزش فرق میکند) بنظر مافرق می کند عرض کنم اگر بنا بشود در مجلس شورای ملی بنیادهای علمائها کی شود بهتر است ما اینجا نباشیم (صحیح است) این حملیات آزادی قانونگذاری را از دست شما میبرد (صحیح است) پس از دو کار یک کار باید کرد یا باید از فردا با عده ای بیاییم اینجا و اینجا را کودوزخانه بکنیم و یا اینکه اصلاً نیاییم شق سوم ندارد باید یکی از این دو تصمیم را بگیریم و عملی

بکنید (صحیح است)
رئیس - آئین نامه در اینخصوص و این مورد مخصوصاً دو ماده دارد میبایستی از آئین نامه استفاده بشود و وظایفی که داشتند عدل میکردند و حالاً هم اگر نظائری پیدا کند عمل خواهد شد هر وقت من بودم اینکار را کرده ام و خواهم کرد (صحیح است)
آقای فرهودی
فرهودی - چون در عرایض بنده مختصر اشتباهی شده است تصحیح میکنم و میدهم با اداره تندنویسی
رئیس - بسیار خوب آقای فقیه زاده
فقیه زاده - بررروز بنده عرایضی کردم در یکی دو جمله اشتباهی شده مثلاً میگویند ، بگویند نوشته شده اصلاح می کنیم و میدهم با اداره تندنویسی
رئیس - بنده اصلاح می شود
آقای مهدوی
مهدوی - اشتباه مختصری هست تصحیح میکنم و میدهم بندنویسی
رئیس - بسیار خوب آقای غلامرضا فولادوند
غلامرضا فولادوند - در عرایض جلسه قبل بنده مختصر اشتباهی شده که عرض میکنم و از اداره تندنویسی خواهش میکنم که تصحیح بفرمایند در صفحه ۹ سطر آخر بهداز جمله در خوزستان عرض کردم که بنده در کاپیته آقای هلاک نیز بنا تشکیل حکومت نظامی در خوزستان مخالفت کردم این تصحیح بفرمایند در صفحه ۹ سطر ۳۲ بنده عرض کردم (از هیچگونه توهینی) نوشته شده (از هیچگونه توهینی) اینرا اصلاح بفرمایند و دو سطر در زیر آن بنده عرض کردم (این اقدام) نوشته شده است که (این قوانین) و چند تا (وار) و (از) اضافه و کم هست که اینها از حقایق همارت معلوم است کاشته شده در همین صفحه ۹ سطر ۹ بنده با عده مانده بنده بعد از جمله (و مجلس از چند ماه قبل از هیچگونه گسکی در این راه

دریغ نداشته است و پیشقدم دولتها بوده است (بنده اینطور گفتم ولی بازمی بینم دولت برای استیفای حقوق حقه ایران این مینشکها و اعتراضهایی که مردم میدهند و میکنند بفتح مملکت عملاً استفاده میکند اینجا هم اشتباه نوشته شده (دکتر بقائی - تصحیح میکنند) منظور بنده هم این بود از این جمله و این نتیجه را میخواستم بگویم که با آنکه دولت و مجلس بافاق آراه بفتح این ملت بی چیز قانون ملی شدن صنعت نفت را گذرانده باز ما برای ایستادن در جلوی ممالک قوی از قدرت ملی خودمان که مردم تهران و خوزستان و سایر استانها است استفاده مینمایم اینجهت نباید برای خوزستان حکومت نظامی تعیین کرد منظور هم ایست و نکته دیگری هم که در خانه هرايض ميخواستم عرض کنم این بود که من هیچگاه به آقای دکتر بقائی تا ایشان بمن حمله نکرده اند جسارتی ننوده ام در این دو دوره که با ایشان بودم همیشه متأسفانه ایشان در توهین به بنده مقدم شده اند با اینکه بنده وفایل ما با ایشان سوابق خوب و حسن نیت هم داشته ام ولی این عمل را ایشان انجام می دهند و دیروز هم آقایان شهادت میدهند که ایشان بمن اهانت کردند حالا عرض میکنم اگر ایشان بخواهند پس از این بینم و ایشان خرفی نشود و مردم مفرض سوء استفاده نکنند بشر این مملکت من حرفی دیگر نخواهم زد ولی اگر خدای نخواست مثل سابق اگر بخواهند به بنده اهانت کنند من جواب خواهم داد و ناچارم دفاع کنم (دکتر بقائی - اهانت رهام تریف بفرمایید) دیگر عرض نمیکنم رئیس - دیگر نظری بصورت مجلس نیست ؟ (گفته شد خیر) صورت مجلس قبل تصویب شد .

(۴) بیانات قبل از دستور آقایان صدری و ایریسم کار و فرامرزی

رئیس - چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند . آقای صدری -

صدری - بطوری که آقایان نمایندگان محترم استحضار دارند در اوایل هفته گذشته درست در همان موقعی که تذکار به دولت پادشاهی انگلستان درجاریه منتشر شد اعلامیه دولت آمریکا هم انتشار پیدا کرد که مورد تفسیرات گوناگونی قرار گرفته و هر دست و جمبیتی روی آن اظهار نظرهاي مختلفی کرده اند آنچه بنده را واداشت این روز به عنوان قبل از دستور هرايض عرض نمایم مصاحبه مطبوعاتی ستر آچسن وزیر امور خارجه امریکاست که در اواخر هفته پس از اینکه اسرئیکالی ها از تانیه

نامطلوب اعلامیه خود در ایران آگاه شده است بمل آمده و تذکار به دوم دولت آمریکا که مؤید مصاحبه است می باشد - وزیر امور خارجه امریکا در مصاحبه مطبوعاتی خود گفته است (امیدوارم که دولت ایران درک کند که امریکایی از دوستان صمیمی آن کشور بوده که تا کنون بآن کمک کرده و در آینده نیز کمک خواهد کرد استقلال خود مختاری ایران و رفاه و سعادت مردم آن کشور یکی از اصول مهم سیاست خارجی امریکا می باشد) و در جای دیگر گفته اند که (امریکا هیچگونه قصد و منظوری علیه حاکمیت ایران و حق آن دولت برای کنترل منابع نفت خیز خویش ندارد منتهی در پایان مصاحبه و همچنین در آخر تذکار به دوم اشاره شده دولت امریکا امیدوار است که دولت ایران مبادرت با اقدام یکجانبه بنظور مصادره اموال شرکت نفت انگلیس در آن کشور نخواهد کرد .

بنده لازمست بدو تأیید بیانات آقای وزیر امور خارجه امریکا عرض نمایم که دولت و ملت ایران همواره خواهان دوستی و برقراری روابط حسنه با دولتهای متحده امریکا بوده و هستند و پوست بطوریکه تاریخ روابط سیاسی دو کشور نشان می دهد در پیشرفت و توسعه این امر از طرف دولت و ملت ایران این اقدامات لازم بعمل آمده و پیغم و ایشان خرفی نشود و مردم مفرض سوء استفاده نکنند بشر این مملکت من حرفی دیگر نخواهم زد ولی اگر خدای نخواست مثل سابق اگر بخواهند به بنده اهانت کنند من جواب خواهم داد و ناچارم دفاع کنم (دکتر بقائی - اهانت رهام تریف بفرمایید) دیگر عرض نمیکنم رئیس - دیگر نظری بصورت مجلس نیست ؟ (گفته شد خیر) صورت مجلس قبل تصویب شد .

(۴) بیانات قبل از دستور آقایان صدری و ایریسم کار و فرامرزی

رئیس - چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند . آقای صدری -

صدری - بطوری که آقایان نمایندگان محترم استحضار دارند در اوایل هفته گذشته درست در همان موقعی که تذکار به دولت پادشاهی انگلستان درجاریه منتشر شد اعلامیه دولت آمریکا هم انتشار پیدا کرد که مورد تفسیرات گوناگونی قرار گرفته و هر دست و جمبیتی روی آن اظهار نظرهاي مختلفی کرده اند آنچه بنده را واداشت این روز به عنوان قبل از دستور هرايض عرض نمایم مصاحبه مطبوعاتی ستر آچسن وزیر امور خارجه امریکاست که در اواخر هفته پس از اینکه اسرئیکالی ها از تانیه

آنرا متذکر شده اند تقاضا و درخواستی ندارد و انتظار دارد که دولت امریکا به پیروی از انکار آزادی خواهانه ملت امریکا دولت ایران را کاملاً پشتیبانی ننوده و راه را برای موفقیت آن هموار سازد ضمناً دولت کارگری انگلستان هم بایستی موازین عدالت بین المللی را رعایت ننوده و متوجه باشد مشکل است با تبلیغات غلط بتوان انکار جهانی را بر علیه ملتی که برای حیات خود مبارزه مینماید برانگیخت

کلیه ملل آزادی خواه جهان بایستی بدانند که ملت و دولت ایران جزا مهمل حق حاکمیت ملی و استفاده کامل از آنچه خداوند برای استفاده و رفاه مردم ستوده این کشور بودیه گذارده خواهان چیز دیگری نبوده و نیستند و برای بدست آوردن این حق که حیات ملت ایران بدان بستگی دارد از هیچ نوع فدا کاری هم دریغ نخواهد کرد . ضمناً ملت ایران انتظار دارد همان طوری که قانون معین کرده دولت تعهد نظر کسپتون مختلط وظیفه خودش را هر چه زود تر انجام و نتیجه آنرا هر چه زود تر به مجلس گزارش نماید و اما در خصوص ارجاع موضوع از طرف دولت انگلستان بدیوان بین المللی دادگستری فعلی لاهه که خبرگزاری های خارجی با آب و تاب مفصوسی آنرا پیش کرده اند برای اطلاع عموم نکاتی را متذکر میگردد دیوان بین المللی دادگستری لاهه بموجب تصویب نامه آخرین اجلاس مجمع عمومی جامعه ملل سابق در سال ۱۹۲۶ منحل شده و دیوان بین المللی دادگستری لاهه دیوان جدیدی است که طبق ماده ۹۲ منشور ملل متحد تشکیل شده و جزو ارکان اصلی شش گانه سازمان ملل متحد بوده و اساسنامه آن نیز جزو لاینفک منشور میباشد دیوان جدید ارتباطی با دیوان سابق ندارد و بدینجهت آن مواد از قرارداد هائی سکه صلاحیت مفصوسی برای دیوان سابق شناخته بودند (منجمله ماده ۲۲ قرارداد تصویب ۱۹۲۲) دیگر درباره دیوان جدید متبرهنستند مگر اینکه بجهت طرفین امضاء کننده قرارداد قبل توافق شده باشد و تا آنجا که بنده اطلاع دارم چنین توافقی بین شرکت سابق نفت و دولت ایران قبلاً حاصل نشده است صحیح است که ماده ۱۲۷ اساسنامه دیوان جدید میگوید (هر گاه بموجب یک عهدنامه یا قراردادی که متوز معتبر است ارجاع اختلاف به پشت قضائی پیش بینی شده باشد که بایستی از طرف جامعه ملل یا دیوان دائمی بون - المللی دادگستری (که منظور همان دیوان سابق است) تشکیل گردد نسبت با امضاء کننده این اساسنامه آن هیئت قضات مبادرت خواهند بود از دیوان بین المللی

دادگستری (که منظورش دیوان جدید میباشد) ولی بایستی متوجه بود که پیش بینی ماده ۲۷ درباره هرودی معتبر است کین اعضاء ملل متحد فعلی کامضاء کنند منشور (و اساسنامه دیوان) نیز میباشد تنظیم شده باشند بین یک دولت امضاء کننده منشور که دولت ایران است و یک شرکت خصوصی که حق امضاء کردن منشور را ندارد پس با این وصف بایستی متوجه بود که شاید طرف از یک چنین اقداماتی قطع میخواید استفاده تبلیغاتی نماید که در این صورت لازم است دولت مراقبت کامل نماید تا افکار عمومی جهان نسبت به موضوع کاملاً روشن باشد تا ملت ایران اینباره بتواند در راه بدست آوردن حق خود توفیق کامل حاصل نماید موضوع دیگری که لازم بود عرض آقایان نمایندگان محترم برسانم موضوع لوله کشی شهر تهران است همه آقایان مسبقاً میباشند که قریب چندماه است لایحه لوله کشی در دستور مجلس قرار گرفته ولی تا کنون اظهار نظر مستقیمی روی آن نشده است در خارج این طور انتشار داده اند که چون عده ای از متنفذین اراضی شمال شهر تهران را خریدند و بقیه کراف برای این منظور بفروش رسانند و در قانون لوله کشی ذکر شده که خرید اراضی زیر نظر کسپونی مرکب از وزیر کشور و رئیس بانک و شهردار تهران طبق قانون توسعه مابین انجام خواهد گرفت برای لغو این ماده آقایان مانع تصویب قانون لوله کشی هستند بنده استدعا دارم هر طوری نظر آقایان نمایندگان محترم می باشد تکلیف این قانون را معین کنند تا وسیله برای این انتشار اکاذیب در اختیار کسی نباشد آنچه محقق است یا بایستی با همین شرکت اینکار انجام شود یا عهده مهندس از خارج استخدام شده بطور امانی این کار را انجام دهند باینکه سال صبر کرد و باز مناقصه را تجدید کرد در صورت هر طور مجلس شورای ملی نظری دارد بقیه بنده بایستی تکلیف این لایحه را زودتر معین نمایم

مطلب دیگر در اطراف همسکایات آقایان آذربایجانیها می باشد که از ترتیب حرکت قطار راه آهن شکایت دارند آقایان میگویند قطار مسافری تهران میانه اواخر شب بمیان میرسد و چون در آنجا وسائل استراحت نیست و ایستگاه هم تا شهر خیلی فاصله دارد و شب پلان تکلیف میمانیم نمی توانیم از این وسیله استفاده کرده و مجبوریم با اتوبوس مسافرت نمایم در صورتی که اگر برنامه حرکت قطار طوری تنظیم شود که قبل از ظهر بمیان برسد علاوه بر اینکه مردم میتوانند از وسیله ای که برای رفاه آنها بوجود آمده

مطلب دیگر در اطراف همسکایات آقایان آذربایجانیها می باشد که از ترتیب حرکت قطار راه آهن شکایت دارند آقایان میگویند قطار مسافری تهران میانه اواخر شب بمیان میرسد و چون در آنجا وسائل استراحت نیست و ایستگاه هم تا شهر خیلی فاصله دارد و شب پلان تکلیف میمانیم نمی توانیم از این وسیله استفاده کرده و مجبوریم با اتوبوس مسافرت نمایم در صورتی که اگر برنامه حرکت قطار طوری تنظیم شود که قبل از ظهر بمیان برسد علاوه بر اینکه مردم میتوانند از وسیله ای که برای رفاه آنها بوجود آمده

است استفاده بر نند دولت هم هوائدیشتری خواهد بود بدین جهت از وزیر محترم راه استدعا دارم نسبت به تسهیلات مردم آذربایجان در این باره توجه مخصوص مبثول و برای تیر ساعت حرکت قطار تهران میانه اقدام لازم بنمایند

در خانه رونوشت يك تلگراف و نامه ای هم که با مضای قریب چند صد نفر از تولید کنندگان و بافندگان و صنعتگران فرش اراک رسیده که تقاضا نموده اند وزارت اقتصاد ملی برای بریا نگاهداشتن دستگامهای بافندگی آنان که تنها راه معاش قریب دوهزار خانواده در شهرستان مزبور می باشد ترتیبی اتخاذ نمایند که بنده عیناً تقدیم مقام ریاست می نمایم که به وزارت مربوطه برای اتخاذ تصمیم ارسال گردد .

رئیس - آقای ایریسم کار

ایریسم کار - در جلسه روز یکشنبه راجع بلایه دولت مربوط به حکومت نظامی در خوزستان مذاکراتی شد و البته موافقت و مخالفت هائی هم شد بنده در اینجا لازم دانستم که قبل از دستور توضیحی بدهم که شاید احتیاجی باین مخالفت و موافقت دیگر نداشته باشد البته مورد تصدیق است که بنده خودم اهل خوزستان هستم و اخیراً هم از خوزستان آمده ام و در این وقایع اخیر اهتمام آنها ناظر تمام این پیش آمد ها در این دو سه شهرستان بوده ام البته بطوریکه با سران کارگران و اغلب کارگران ملاقات شد و هم نوشته اند و بنده بیفام داده اند متأسفانه در ظرف این چند روز نوبه نطق قبل از دستور بنده نرسیده است که آن مطالب را عرض کنم کارگران خوزستانی مخصوصاً کارگران اهواز و مسجد سلیمان بوسیله بنده عرض سلام و تعینت به آقایان نمایندگان مجلس و دولت رسانیده اند و می گویند ما حاضریم با نان خالی زندگی میکنیم و بدایتیم برای خودمان کاری کنیم و بهیچوجه من الوجوه از طرف آنها کوچکترین نظرسوئی نیست و اما البته نباید از نظر دور داشت در دو سه شهرستان خوزستان که حکومت نظامی هست در آبادان و مسجد سلیمان و بندر مشور اینها شهرهای صنعتی و کارگری است موافقت بنده با حکومت نظامی از این نظر است که آنجا برای اولین می دهم که افراد نظامی وارد یاسیان بیشتر کمک می کنند برای امنیت شهرستان است ما دلم مردمان خائن و مردمان وطن فروش در آنجا ها هستند که دائماً مراقب هستند که از موقعیت استفاده کنند و اهالی خوزستان گوششان از این چیز ها

اینکه آنها را وادار کنند حکومت نظامی تا مادامی که این قضیه نفت تمام نشده بنده صراحتاً عرض می کنم برای مردمان خوزستان مزاحمتی ندارد زیرا که شهرهای بزرگ گانی و مسافری اهواز و خرمشهر و زفول است و با آقایان اطمینان می دهم که وجود حکومت نظامی در شهرهایی که موضوع نفت و کارگر است ضرری ندارد (صحیح است) در این خصوص جناب آقای فرهودی هم اگر مخالفتی فرمودند تقریباً مخالفتشان در لافانه موافقت بود ایستکه بنده با علم و اطلاع عرض می کنم که با لایحه دولت لازم است موافقت بکنیم و وجود حکومت نظامی در این مناطق نفت خیز لازم است (صحیح است) ما فعلاً اختلافی داریم مثل اختلاف باهی بین مالک و بافندگان صاحب ملک باید یای هر درختی يك یاسبان داشته باشد تا این اختلاف تمام بشود در این قسمت بنده خیال می کنم که حکومت نظامی کافی باشد اما در مورد تغییر مأمورین که از طرف دولت تغییر پیدا کنند مأمورینی که اهل تهران هستند یا اهل جای دیگری هستند از هوای گرم نیست و بجهت خودشان البته اعتراضی نیست ولی مأمورین که اهل محل می باشند و دارای خانه و زندگی در آنجا هستند بنده اطمینان دارم که اینها مردمان درستی هستند بنده که وکیل مرکز استان خوزستان هستم فریاد می زنم و داد می زنم که این توهین است بآن مأمورین بطوریکه آقای فرهودی فرمودند يك بدبختیا و محرومیت هائی مردم خوزستان دارند انتظار داشتند که در این موقع نسبت بآنها اظهار لطف و مرحمتی بشود اولین لطف و مرحمت این بود که خلع یزد از کار و زندگی اینها می شود و بنده با این مخالفم و استدعا می کنم از دولت که نسبت ب مأمورین محلی تجدید نظر بفرمایند که داد و فریاد و شکایت مردم بلند نشود و ما در مقابل موکلینمان اسباب دردسر و خجالت و شرمساری نداشته باشیم بنده در یکی دو روز نامه دیدم که نوشته بودند اهالی آبادان یا خوزستان خانواده های خودشان را زبون بچه خودشانرا از آنجا نقل و انتقال داده اند من تعجب میکنم که چرا اینجور چیز ها را می نویسند بنده از تمام خوزستان اطلاع دارم اهل خوزستان هستم خانه و زندگی در اهواز است من نشنیدم و ندیدم يك نفر خوزستانی از ترس اینکه گفته شده چتر باز از کره مریخ بکسره عطار میخواید برود خانه و زندگی خودش را تغییر بدهد .

بنده عرض میکنم و قول می دهم که اهالی خوزستان گوششان از این چیز ها

هم ندارند و بکار خودشان هم مشغول اند عرض دیگر بنده راجع بدو سه قسمت از راههای خوزستان است بنده متأسفم که وزیر راه یا از کابینه کسی اینجا تشریف ندادند این جانب يك سال تمام است نسبت براه خرمشهر و اهواز صحبت میکنم این راه متعلق بشام ایران است و همه آقایان هم می دانند و مسافرت هم بخوزستان فرموده اند و دیده اند بنده التماس میکنم استدعا میکنم از دولت سؤال کنید آخر سبب اینکه این راه مانده در صورتی که میان هم بسته شده چیست (مقرر - حاجی آقا پول گرفته اند) من نمیدانم پول گرفته اند یا نگرفته اند راهی است مانده راه اهواز بخرمشهر خراب ، راه دشت میشان باهواز خراب راه شوشر خراب ما نمی دانیم وقتی که اهالی از ما سؤال می کنند چه جواب بدهیم و کوچکترین اعتراض رهام امروز ما برای دولت روا نمی دانیم ولی از دولت هم استدعا می کنم توجه بفرمایند آن دولت های گذشته را می گفتند بد بودند کاری نمیکردند بسیار خوب ولی از این دولت ما انتظار داریم و مردم وقتی خوشحال میشوند که افلا عکس العملی از دولت ببینند بنده مطلب دیگری ندارم آقای فرامرزی از باقی وقت بنده می توانم استفاده کنم

رئیس - آقای ناظرزاده

ناظرزاده - وقت را بنده تقدیم آقای فرامرزی میکنم چون آقای فرامرزی صحبت لازمتری دارند .

رئیس - آقای امرزی

فرامرزی - بنده از آقای ناظرزاده تشکر میکنم با اینکه احتیاج داشتند خودشان حرف بزنند و نشان را به بنده دادند .

عرض کنم آنچه که باعث شده بنده بیایم اینجا و از آقای ناظرزاده خواهش کنم و نشان را بمن بدهند این است بطوریکه آقایان می دانند بنده کمتر می آیم و نطق قبل از دستور میکنم يك قضیه ای بود که لازم دیدم تذکر بدهم و آن اینست که آقایان می دانند امروز تمام دنیا متوجه ما است و این قضیه نفت ما بطوریکه آدم هر روزنامه خارجی میخواند و بهر رادبوی خارجی گوش می دهد می بیند که راجع باین موضوع دارد صحبت می کند و این قضیه در حیات تمام دنیا اثر دارد ما هم يك روه ای پیش گرفتیم رسیدیم بيك جائی که دیگر برگشتن برای ما ممکن نیست اگر ما این وحدتی که الان داریم این وحدتی که الان بین دو مجلس و بین دولت و بین مردم هست ما این وحدت را حفظ بکنیم محققاً بمقصد میرسیم (صحیح است) و اگر تکلیف معلوم نیست می از آب دومی آید .

فصلاً وطنپرست حکم میکند که ما هر فرضی نسبت بیکدیگر داشته باشیم یا هر نظری نسبت بدولت داشته باشیم فعلاً صرف نظر بکنیم (صحیح است) برای اینکه اگر این دولت موفق نشد و مجبور شد کار را بآخر نرساند از میدان در برود من عاقبت خوب در این کار نمی بینم (صحیح است) باشکست است و هفت نشستن یا تلاشی است و از هم باشین (صحیح است) .

چون من حس میکنم در خارج مجلس يك تحریراتی هست که این تحریرات متأسفانه گاهی هم مجلس میکشد لازم دانستم این تذکر را بدهم این خوشبختی است برای ما خوشوقتی برای ما باید باشد که آنکسی که موجب این قضیه شده و تا اینجا رسانیده خودش مسئولیت را قبول کرده است (صحیح است) که مجلس هم با اتفاق آراه یا با اکثریت آراه باورای داده و از هر دوی اینها مهتر اینست که احساسات ملت پشت سرش هست آن سوء ظن که ممکن است و شاید نسبت بیک دولت دیگری بشاشد در توده ملت نسبت باین دولت نیست آن خودش نسبت بعل قضیه خیر کک میکند (صحیح است) از احساسات مردم میخواهم يك نمونه بگیرم يك کسی میگفت من رفته بودم خراسان برای زیارت قدیم دوفتیر میرم آنجا نشسته زیارت میکنم بيکی ضریح را گرفته نشسته و گریه میکنم و میگویند که خدا یا بحق صاحب این قبر در کتف من را توفیق بده و کک بکن که ما را از ذلک و اسارت نجات بدهد این احساسات که در قلب مردم بیغرض هست نسبت باین دولت نسبت بدولت دیگری مشکل موجود بشود از این ما باید استفاده بکنیم تا این مبارزه ای که پیش گرفته ایم بی پایان برسانیم مطلب دیگر در یادداشتی که در روزنامه خودم مامم منتشر شده بود یادداشت سفارت انگلیس يك قضیه را تکرار کرده بود که من تعجب کردم چطور دولت های ما قیامتوجه این نکته نشده اند و آن اینست که میگویند چون صاحب اکثریت سهام شرکت نفت دولت انگلیس است پس دولت انگلیس می تواند در قضیه وارد بشود و بدآوری لاهه برود و در قضیه دخالت بکند بنظر من و بنظر هرقاضی دیگری خود اینکه دولت انگلیس صاحب این سهام است مبطل امتیاز است دولت ایران آرزوییکه بداری امتیاز داد امتیاز بیک آدم جلمبری داد که هر وقت خواست بازی در بیاورد بتواند از مملکت بیرونش بکند اگر میدانست که يك دولت مقتدری این سهام را میخورد بنام این سهام در امور داخلی مملکت دخالت میکند هیچ پادشاه جاهلی و هیچ وزیر خائنی این امتیاز را نمی داد (صحیح است) همینطور که

دولت انگلیس هم داری زاهره و بانکه آن سهام حق دخالت در امور ما دارد خود خرید و بدست آوردن این سهام آن امتیاز را لغو میکنند (صحیح است - اجسنت) ما معامله با دولت نکرده ایم که دولت وارد قضیه بشود ما بیک تاجر معامله کرده ایم که بتواند ما را بکند بکشیم بجا که بکشیم و در حدود قانونان ملزمش بکشیم اینک بک دولت از پشت سر یک تاجر چله بری که بعد هم معلوم شد تاجر نیست در بیاید و بگوید که صاحب این سهام هستم من بیلم و تو مرد پانزیر می نامی من له بشوی هیچ قضیه عادلانه در دنیا این امتیاز را قبول نخواهد کرد و من تعجب میکنم که چرا همان روز دولتهای ما اعتراض نکردند و متوجه نشدند و بانکه همان دخالت دولت انگلیس این قرارداد را لغو نکردند (تیسرین بار) پادشاه آقای علاءالملک موضوع را متذکر شده بود عرض کنیم نکته دیگری را که میخواستم تذکر بدهم تذکری است که دو مرتبه در تذکره دولت امریکا تکرار شده و آن اینست که اگر احیاناً ما بخوایم خودمان این شرکت را اداره بکنیم و متخص و دانی امور امریکا بخوایم شرکت کنای آمریکا ما نخواهند دادو البته آنها یک مردم آزادی هستند و حق دارند بکنند متخص بدهند و حق دارند با ندهند ولی آیا آن وقت ما آزاد هستیم از هر جای دنیا بدانیان خواست بیآوریم؟ اینک صحیح نیست که بگویند من بگو متخص نمی دهم و اگر از جای دیگر هم آوری من اعتراض میکنم البته مانتهای علاءالملک بدوستی آنها داریم منتهای علاء بدوستی امریکا ما بدوستی آنها نداریم ما نخواهند دست رد بپسند ما بگذارند ما داریم احتیاجات خودمان را از جای دیگر رفع بکنیم آنوقت دیگر نباید گله بکنند که شما متخص از فلانجا آوردید که ما نمیخواستیم (صحیح است - اجسنت)

(۳) بقیه مذاکره تصویب اجازه تمدید حکومت نظامی در هفت نقطه خوزستان

رئیس - در جلسه گذشته که لایحه حکومت نظامی مطرح بود مذاکره بمن آمده پیشنهاد کفایت مذاکره شده آقای صدر زاده باید توضیح پیشنهادشان را بدهند بعد رأی بگیریم. آقای صدر زاده **صدر زاده -** بیانی که جناب آقای فولادوند در جلسه گذشته فرمودند باینکه ما قوانینی برای مجازات و تنبیه مجرمین داریم که اصلاً صحیح است ولی بعضی اوقات پیش می آید که یکمده بقصد تعریک و ایجاد فتنه و فساد امنیت و آسایش یک جامعه ای را دچار اخلاق می کنند که برای جلوگیری از افعال آنها قوانین و اقدامات لازم میشود. این نیست و اینجا است که

آسایش جامعه استفاده نمود و چون بعضی دولتها از این قانون سوء استفاده می کردند و آنرا برای شکست دادن برقبای سیاسی خود بکار می بردند از این جهت مجلس از دوره پانزده بعد اصلاح این قانون برآمد و در این دوره آنرا متوقف بر اجازه مجلس نمود که راه سوء استفاده مسدود شود و این اقدام هم یکی از کارهای مهم این دوره بشمار می آید.

اما در حال حاضر ما شخص آقای دکتر مصدق اعتماد داریم و می دانیم که ایشان نمی خواهند از این قانون برضد مردم سوء استفاده کنند بلکه بنا به سبب ثوابتی که امروز برعهده دارند تشخیص داده اند که تعدید مدت حکومت نظامی لازم است و هر آن که تشخیص دهند ضرورتی ندارد آنرا لغو خواهند نمود و چنانچه در آن ناحیه اغتشاش روی دهد ممکن است زبان غیر قابل جبرانی برای مملکت بیار آورد بنا بر این بحث در این باب کافی است و لازم است هر چه زودتر مجلس شورای ملی با در نظر گرفتن وضعیت و اعتمادی که بمن نسبت و تشخیص رئیس دولت دارند نسبت با استیفاء دولت ابراز عقیده فرمایند.

رئیس - رأی گرفته می شود به پیشنهاد کما بعد مذاکرات آقایان که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهادات فرائت می شود

(پیشنهاد آقای مهمل شرح - زیر فرائت شد)

پیشنهادی کنم جمله زیر به آخر ماده اضافه شود:

هر زمان در هر یک از نقاط ذکر شده دولت تشخیص داد که ادامه حکومت نظامی لازم نیست فوراً بحکومت نظامی خاتمه خواهد داد. مهمل

نورالدین امامی - اینکه معلوم است توضیح نمی خواهد خود دولت نوشته حداکثر تا دو ماه

رئیس - آقای مهمل

مهمل - پیشنهاد بنده باین صورت است که تکرار می کنم برای اینکه درست خاطر آقایان متوجه شود چون دولت این قانون را برای مدت دو ماه خواسته است بنده پیشنهاد کردم که قبل از دو ماه هر وقت که حاجت رفع شد و دولت تشخیص داد که اینجا حکومت نظامی لازم نیست در یک نقطه یا تمام نقاط حکومت نظامی را خاتمه بدهد ضمناً بنده استفاده می کنم از فرصت و یک توضیحی را اینجا می دهم که در صورت مجلس ذکر بشود تا آئیندگان نسبت بمنزل ما فضاوت صحیح بکنند این جا بحث است از حکومت نظامی و شاید تعجب بکنند که اشخاصی که تا در روز با حکومت نظامی مخالف بودند چرا امروز مدافع حکومت

اظهار شد که قانون حکومت نظامی برای بار اول در مشروطیت ما موقمی وضع شد که مشروطیت و حکومت ملی در خطر بود حکومت نظامی را وضع کردند برای این که متجاوزین به حقوق ملی را جلو گیری کنند اگر بعد مورد سوء استفاده قرار گرفت و اشخاص و افرادی از این قانون خوب استفاده بد کردند این دلیل بی قانونی نیست آن اشخاص را بایستی مجازات بکنند که از قانون بد استفاده کردند بنده تصور می کنم در این موقع که این دولت مورد اعتماد ملت ایران است و افتخار و عوم حق استیفاء اوست و به همین دلیل هم مجلس شورای ملی با اتفاق آراء باوری داده این پیشنهاد را کرده است بآن بار اولی که حکومت نظامی بحکومت پیشنهاد شد (صحیح است) و این حکومت نظامی برای این نیست که بکار گرها فشار بیاورند و یا اینکه مقاصد شخصی و ایران و اشخاص را در لباس حکمت نظامی اجرا کنند بلکه برای این است که مبدا توطئه بیگانگان و یا اشخاصی که بخواهند از آب گل آلود ماهی بگیرند موجب بشود که در نقطه ای که برای سعادت و صلاح ملت ایران در شرف اجرا انجام است اخلاقی رخ بدهد (صحیح است) من تصور میکنم که این توضیح ما برای آئیندگان مفید باشد و بداندند که ما چرا بتمدید حکومت نظامی رأی میدیم و پیشنهاد را هم پس بگیریم (صحیح است - آفرین)

رئیس - پیشنهاد دیگری فرائت می شود

(تبصره پیشنهادی آقای حائری زاده شرح زیر فرائت شد) دولت مکلف است کسانی که مورد سوء ظن عدل تعریبی باشند تحت نظر قرار دهد و مواخیرین آنها را تشخیص دهند

رئیس - آقای حائری زاده

حائری زاده - من این پیشنهاد را برای توضیح این مطلب دادم اما رفتار حکومت نظامی نبوده و نیستیم لیکن برای جلوگیری از فتنه و فساد خارجی ها دولت باید مکلف باشد که مراقبت کامل بکند در دستگامی که امروز بنام نفت در جنوب داریم یک عده خارجی هائی که استفاده کرده است کبیانی تمام اینها متخص نیستند یکمده مفتخور هائی هستند که برای فساد و جاسوسی استخدام کرده اند و در مملکت ما آورده اند و از این بودجه نفت ارتزاق می کنند دولت باید با کمال مراقبت مواظبت کامل بکنند این ها و باموردی بگارد که مباشرتی که اینها می کنند بقطعی که میروند برای فساد زمینه را حاضر بکنند توجه داشته باشد و جلوگیری از فساد و خرابکاری آنها بکند بدبختانه در

اعتماد مردم باشد کمتر آمده است همیشه دولت در مشروطیت ما موقمی وضع شد که مشروطیت و حکومت ملی در خطر بود حکومت نظامی را وضع کردند برای این که متجاوزین به حقوق ملی را جلو گیری کنند اگر بعد مورد سوء استفاده قرار گرفت و اشخاص و افرادی از این قانون خوب استفاده بد کردند این دلیل بی قانونی نیست آن اشخاص را بایستی مجازات بکنند که از قانون بد استفاده کردند بنده تصور می کنم در این موقع که این دولت مورد اعتماد ملت ایران است و افتخار و عوم حق استیفاء اوست و به همین دلیل هم مجلس شورای ملی با اتفاق آراء باوری داده این پیشنهاد را کرده است بآن بار اولی که حکومت نظامی بحکومت پیشنهاد شد (صحیح است) و این حکومت نظامی برای این نیست که بکار گرها فشار بیاورند و یا اینکه مقاصد شخصی و ایران و اشخاص را در لباس حکمت نظامی اجرا کنند بلکه برای این است که مبدا توطئه بیگانگان و یا اشخاصی که بخواهند از آب گل آلود ماهی بگیرند موجب بشود که در نقطه ای که برای سعادت و صلاح ملت ایران در شرف اجرا انجام است اخلاقی رخ بدهد (صحیح است) من تصور میکنم که این توضیح ما برای آئیندگان مفید باشد و بداندند که ما چرا بتمدید حکومت نظامی رأی میدیم و پیشنهاد را هم پس بگیریم (صحیح است - آفرین)

رئیس - پیشنهاد دیگری فرائت می شود

(تبصره پیشنهادی آقای حائری زاده شرح زیر فرائت شد) دولت مکلف است کسانی که مورد سوء ظن عدل تعریبی باشند تحت نظر قرار دهد و مواخیرین آنها را تشخیص دهند

رئیس - آقای حائری زاده

حائری زاده - من این پیشنهاد را برای توضیح این مطلب دادم اما رفتار حکومت نظامی نبوده و نیستیم لیکن برای جلوگیری از فتنه و فساد خارجی ها دولت باید مکلف باشد که مراقبت کامل بکند در دستگامی که امروز بنام نفت در جنوب داریم یک عده خارجی هائی که استفاده کرده است کبیانی تمام اینها متخص نیستند یکمده مفتخور هائی هستند که برای فساد و جاسوسی استخدام کرده اند و در مملکت ما آورده اند و از این بودجه نفت ارتزاق می کنند دولت باید با کمال مراقبت مواظبت کامل بکنند این ها و باموردی بگارد که مباشرتی که اینها می کنند بقطعی که میروند برای فساد زمینه را حاضر بکنند توجه داشته باشد و جلوگیری از فساد و خرابکاری آنها بکند بدبختانه در

تعیین کرد و راجع بخارجی ها ممکن بود ولی بطور کلی موردی ندارد و این پیشنهاد وارد نبود و بنده رأی نیکو فرستم پیشنهاد دیگر فرائت می شود

(پیشنهاد آقای دکتر کبان شرح زیر فرائت شد)

ایشان پیشنهاد می کنند تبصره ذیل بیاورد و اضافه شود جز در مناطقی که حکومت نظامی برقرار شده با دستور مواریدی که صریحاً قانون اجازه داده باشد افسران و افراد ارتش نباید در امور انتظامی دخالت نمایند

رئیس - آقای دکتر کبان

دکتر کبان - مقصود از این پیشنهاد بنده این است که موارد مداخله افراد ارتش و نظامی در امور انتظامی معلوم باشد یعنی ما هم تردید نداریم که حکومت نظامی در مناطقی که ایجاد می شود برقرار شود برای منافع مملکت است و بایستی این حکومت نظامی برقرار شود و افراد ارتش هم در امور انتظامی در این مناطق مداخله کنند برای حفظ منافع کشور و حفظ انتظامات (جمال امامی - تعیین کرده اند در لایحه) بنده عرض میکنم که در این لایحه تعیین کرده اند که در مناطق مینه حکومت نظامی برقرار باشد پیشنهاد بنده این است در مناطقی که حکومت نظامی برقرار نیست و در مواردی که حکومت نظامی برقرار نیست به افراد ارتش حق مداخله در امور انتظامی داده نشده است بهیچوجه افراد افسران ارتش حق مداخله در امور انتظامی ندارند (قتی زاده - حق ندارند مداخله کنند) بنده هم با جناب عالی کاملاً هم عقیده هستم ولی الان موارد متعددی را ما جلوی چشم خودمان داریم که بدون اینکه افراد ارتش حق داشته باشند مداخله کنند دخالت می کنند بنده بیکموردش را برای توجه خاطر آقایان بعنوان نمونه عرض می کنم در موضوع انتخابات مجلس مؤسسان هم آقایان کم و بیش دیده و کم و بیش گفتند و همه می دانند که بوسیله افراد مسلح نظامی در امور انتخابات مؤسسان مداخلاتی شد در حالی که همه میدانند خلاف نص صریح قانون بود ولی مداخله آنها که بنده پیشنهاد کردم در مقابل افراد نظامی و ارتش مثل یک سدی است که از این مداخلات جلوگیری میشود یعنی ابهام را بقصد بنده نباید برطرف کنیم در این مورد هم آقایان توجه بفرمایند و مخصوصاً دولت جناب آقای دکتر مصدق چون تا بحال در ایران بکلی اصولی بین دولت و ملت احساس میشد بایستی مخصوصاً دولت آقای دکتر مصدق سعی بکنند این فاصله را از بین ببرند بایستی کاری کرد که افراد ارتش و نظامی مملکت مورد علاقه تمام طبقات باشد (امینی - چون در موقع انتخابات اعلام حکومت نظامی

است و این اتفاق پیش نمی آید) نه فریب در تمام ادوار در موقع انتخابات اعلام حکومت نظامی ممنوع بوده است و تنها با اعلام حکومت نظامی افراد ارتش در انتخابات مداخله نمیکردند بلکه با دستور داد ارتش دخالت می کردند حکومت نظامی اعلان نشده بود بلکه بدون اعلام حکومت نظامی افراد ارتش دخالت می کردند جناب آقای شکر زاده می خودشان قطعاً این قضیه را بهتر از همه میدانند که افراد نظامی در شهرستانها در ولایات مخصوصاً مداخلاتشان در امور انتظامی باغیر انتظامی و بهانه امور انتظامی از چه قرار است حالا اگر منحصراً برای امور انتظامی بود هیچ نداشت بدون توجه باینکه ممکن است زمانداران امور هم خوب یا بد باشند اینطور میشود الان جناب آقای دکتر مصدق نخست وزیرند شخص ایشان را هم همه میشناسند آقای سیهبند تقوی را هم بنده خوب میشناسم یکی از شریفترین افراد این مملکت است ولی مملکت مانعی ندارد که فلان سرگرد در بی وجعیرت مداخله در امر انتخابات بکند بدون میل دولت (سالار بهزادی - در اینجا ما هم نمیکند) در مواردی هم که پیش آمده دولت دستور داده است جلو گیری هم کرده است خود بنده که بایکی از این موارد مواجه بودم دستور داده شد و جلوش را هم گرفتند و بنده ابراری از کل این دولت ندارم و مسیب اینکار را هم دولت نمیدانم بلکه میدانم که بواسطه نبودن یک وضیعت صحیحی این قبیل قضایا پیش می آید آقای ملک مدنی خود جناب عالی شهادت بدهید و کلامی که عملی هستند شهادت بدهند آیا در مواقع انتخابات در حوزه انتخابی آقایان محل انتخابی تحت اشغال نظامی بدون هیچ مجوزی قرار ننگرفته این را هم بهانه قرار میدادند سر باز گیری یا قانون دیگر با فلان بنده میخواهم از این موقع استفاده کنم بنده بقیه دارم اگر آقای وزیر جنک اینجا بودند این پیشنهاد را قبول می کردند خواهش می کنم از آقایان از موقع استفاده کنند و یک نص صریحی در این مورد بگذارند که جز در مواردی که قانون صراحة اجازه داده باشد وسواد حکمت نظامی که قانون اجازه داده باشد افراد ارتش حق مداخله در امور انتظامی و بهانه جوئی را نداشته باشند و استعداد مردم این پیشنهاد را تصویب بفرمایند گمان میکنم یک ارفاقی به آنها مملکت باشد

رئیس - آقای کشاورز صدر

کشاورز صدر - من استدعا میکنم از آقایان که چون بنده مرخصم و بر حسب تجویز طبیب می بایست نیایم اما مورد علاقه تمام طبقات باشد (امینی - چون در موقع انتخابات اعلام حکومت نظامی

و اوره خونم زیاد می شود بنده میخواستم از آقای دکتر کبان استفاده کنم توجهی برایش بنده بکنم اصولاً بطور کلی مطابق قوانین در جایی که حکومت نظامی برقرار نشده است مطلقاً افراد ارتش و نظامی حق مداخله ندارند (دکتر کبان - بنده هم همین را میگویم) این یک اصل مسلم و محقق است و این پیشنهاد جناب عالی شبیه باین است که ما بگوئیم یک پیشنهاد بدهم که ما بگوئیم نظامی حق مداخله در وظایف دادگستری ندارند این را قاعدهتاً ندارند نباید هم داشته باشند (دکتر کبان - ولی میکنند) آنرا باید اعلام کرد و مجازات کرد (دکتر کبان - این نامه وزارت جنک است مداخله کرده بودند جلوش را گرفتند) من بین فرمایش جناب عالی هیچ عرضی نکردم بنده عرض می کنم اگر تقصیری داشت آقایان بفرمایند رقم میشود مراد بنده این است ماده ۱۲۹ و ماده ۱۳۰ قانون مجازات عمومی میگوید که اگر افراد ارتش یا انتظامی در وظائف دادگستری مداخله کنند انفصال از خدمات دولت و مجازات از یکماه تا چند ماه منظم نیست دارند (صحیح است) ما قانون داریم اگر قانون در مملکت اجرا نشود آقای دکتر آنوقت این قانون را هم که الان تصویب میکنیم اجرا نخواهد شد بنا بر این ما بایستی قوانین خودمان را محترم بشماریم در هر موردی که مداخله کردند تعقیب کنیم و باینوسیله جلو گیری از مداخلات غیر قانونی بکنیم یک نکته ای را باید اینجا عرض کنم بنده و کبل یک منطقه ای هست که گذر آنجا لشکر هست بجناب عالی اطمینان میدهم که این عرض بنده از روی کمال حقیقت است و آن این است که مدتی است افراد ارتش آنچه که بنده در آنجا دیدم دخالت در کار مردم نمی کنند یعنی از موقعی که آقای سر لشکر فعلی رئیس ستاد ارتش سر کار هست اگر یک مداخله ای از طرف ما موردی بنا بر سابقه قبلی شده است تا بایشان مراجعه کردند شدیداً تنبیه کرده اند و جلو گیری کرده اند این است که راجع به این مطلبی که آقا فرمودید که در انتخابات دخالت می کردند بنده ناچارم عرض کنم که قانون بهین منظور گذراندهم بطوری که آقای امینی فرمودند که حکومت نظامی برای ایجاد بهانه در موقع انتخابات بهیچ ترتیبی نمی شود برقرار کرد بنا بر این بنده از حضور جناب عالی استفاده می کنم باین توضیحی که دادم و راجع به سر لشکر گرزن عرض کردم که مراقبت دارند در وزارت جنک و خود ما هم مراقبم جناب عالی این پیشنهاد را پس بگیرید چون ممکن است سکه تصویب نشود و مفهوم مغایرت با این توضیحی که دادم و راجع به سر لشکر

رئیس - آقای کبان - بنده از جناب عالی شورا ملی تصویب نکنند چند نفر از نمایندگان - پس گرفتند

رئیس - من دارم رأی میکنم آقایان میگویند پس گرفتند این چه وضعی است باید این حادثه از بین برود رأی میکنم پیشنهاد آقای دکتر کبان آقایان که موافقت قیام کنند (بنده که برخاستند) تصویب نشد پیشنهاد دیگر فرائت میشود

(پیشنهاد آقای محمد علی مسعودی شرح زیر فرائت شد)

پیشنهاد میکنم ماده واحده اینطور اصلاح شود

ماده واحده - دولت اجازه داده می شود که مقررات قانون حکومت نظامی هفت محل در منطقه خوزستان مصوبه در جلسه شب یکشنبه ۲۵ فروردین ماه ۱۳۳۰ را حداکثر برای مدت یکماه تصحیح و تیر ماه ۱۳۳۰ تمدید نماید (آقای ابریشکار هم همین پیشنهاد را برای ۴۵ روز و آقای ملک مدنی برای ۵۰ روز کرده اند)

رئیس - آقای مسعودی (تشریف ندارند) آقای ابریشکار

ابریشکار - این پیشنهاد بنده برای این بود که راهی برای سعیت کردن می خواستم بدست بیارم و حالا پیشنهاد را پس بگیرم چون آن چیزی که لازم بود در نطق قبلی از دستور عرض کردم (اجسنت)

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده یک نظری داشتم متأسفانه هر چه در این پیشنهادات اجازه خواستم صحبت کردم نوبت نرسید و چون یک مطلب مؤثر و حساس بود بنده خواستم اینجا نظر خودم را توضیح بدهم در جلسه گذشته مذاکره ای که شد راجع بحکومت نظامی اگر چه توضیحاتی جناب آقای دکتر فاطمی معاون نخست وزیر و سایر آقایان دادند ولی چون بنده جزء اشخاصی بودم که موافقت کردم و تأیید کردم خواستم عرض کنم تا وقتی که برای یک امر جهانی مؤثری ضرورت دارد حکومت نظامی را باید اعلام کنیم و بر ما پوشیده نیست که در این منطقه نفت غیر خوزستان و برای ملی شدن صنعت نفت یک تعریکاتی هست هر روز هم در روزنامه می خوانیم دیروز هم بنده در روزنامه خواندم که در بیست و دو روز گذشته پیش اشخاص خارجی آنجا تعریکاتی کردند گزارش هم که سیهبند شاه بعضی داده در کشور نیست وزیر مانده این را بنده اینجا عرض میکنم که اگر دولت میگوید هم چه چیزی نیست باید یکدست بکنند صورتی که هست پیشنهاد

نقوذ اینها بقدری است که وقتی گزارش می آید در گذشته میماند ندر زمان این دولت در گذشته بنا بر این وقتیکه احساس کردیم که حکومت نظامی لازم است و منافع ملی مملکت ایجاب میکند که در آنجا این باشد باید دست اشخاص مفسد و فتنه جو کوتاه شود ما باید اینکار را بکنیم ولی ما هیچ وقت طرفدار این نیستیم که حکومت نظامی برای آزار و زجر و زحمت مردم درست شود اگر در گذشته میشد کار خلائی بوده آقای دکتر کبان یک پیشنهادی دادند و مطالبشان بنظر بنده از یک جهت صحیح بود وجهش را هم خودشان بیان کردند فرمودند ستاد ارتش دخالت در امور میکرد در صورتیکه نظامیها نباید دخالت کنند بنده هم از اشخاصی هستم که طرفدار این هستم که نظامیان نباید در مسائلی که غیر از وظیفه خودشان است دخالت بکنند نظامیان تصیری نداشتند آن ستاد ارتش رئیس ستادی که بالاخره آمد و کویید و حکومت را هم در دست گرفت آن ماجراه را راه میانداخت او تصیر نداشت توجه فرمائید بدبختانه در کشور ما هر کس هر کاری کرد هر خیانتی کرد این را در مقام تعریف بر می آید در صورتیکه اینطور نیست مارشال یتن با اینکه از روی حسن نیت یک قرارداد با آلمانها بست با اینکه بزرگترین مارشال بود فاتح و ردن بود مملکت محکوم شد الان هم در حبس مانده برای چه برای خاطر اینکه هیچ کس در مقام وطنپرستی از جان خودش هم هراس نداشته باشم ما باید این رویه را اجرا کنیم ما یک مطلب را نباید فراموش کنیم ارزش ما از زمانی که تاریخ مملکت ایشان میدهد متکثر از بوده تا الان همیشه ارتش وجودش برای کشور لازم بوده مفید بوده خدمتگزار بود الان هم تمام ما طرفدار او هستیم زیرا افراد ارتش از ما هستند یا پسر ما هستند یا برادر ما هستند یا قوم و خویشانند ارتش هم یعنی همین منتهی ما میخواستیم در رأس ارتش کسی باشد که منافع مملکت ما را حفظ کند ما نظریه فرمودند تغلف از قانون نکنند بنده این پیشنهادی که دادم برای این بود که این توضیحات را هم عرض کنم والا دو ماه با ۵۰ روز که زیاد فرقی نیکنند و بنده پیشنهاد را مسترد می دارم

رئیس - پیشنهاد دیگر قرائت می شود

(پیشنهاد آقای قاسم فولادوند بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در تمام مدت حکومت نظامی در هر حوزه دو نفر از معتدین محل بانتخاب انجمن شهر و در صورت نبودن انجمن بنشین وزیر کشور در توقیف و تبعید اشخاص که طبق ماده ۵ و ۸ میشود مشورت

نظارت نمایند

رئیس - آقای فولادوند

قاسم فولادوند - موضوع ملی شدن نفت مورد ملاحظه فرد اهالی این مملکت است (صحیح است) و ملت ایران حاضر است در این قسمت و در این راه حتی از بل خون و جان خودش خودداری نکند معلوم میشود وقتی تا این پایه حاضر هستند حکومت نظامی چیز مشکلی نیست ولی چون بنده شخصاً صدمه این حکومت نظامی را کشیده ام و قوانین همیشه با حسن نیت وضع میشود ولی در اجرائش با اشکال بر می خورد بنابراین بنده پیشنهاد کردم با تصویب وزیر کشور دو نفر از اشخاص صحیح العمل و درستکار معنی در اینکار نظارت کرده باشند نه اینکه دخالت چون خوشبختانه آقایان گیر بنده ۸۰ ماده حکومت نظامی مانیفاته اند ولی بنده گیر این مواد افتاده ام و آن روز هم که ما گذرانیدیم حکومت نظامی را در همین مجلس همین چهار بار امضا کردند که آقایان اینست که خارجی ها نتوانند تحریکاتی بکنند تحریکاتی بر علیه میدهیم ولی برای اینکه حب و بغض بخرج داده نشود به تصویب وزیر کشور در آنجا دو نفر باشند از اهالی محل و نظارت کنند حالا آقایان میخواستند برای بنده میخواستند

رئیس - آقای دکتر فاطمی (معاون نخست وزیر) عرض کنم که اگر این پیشنهاد آقای فولادوند مانع قانونی نداشت دولت یا کمال حسن نیت می پذیرفت برای اینکه قبل از اینکه ایشان این مطلب را بفرمایند دو روز پیش یک هیئتی از بهترین قضات دادگستری رفته است به آبادان و سایر مناطق نفت خیز برای اینکه کسانی که از روز اول تا کنون بر طبق ماده ۵ بازداشت شده اند برونند همه آنها رسیدگی کنند هر یک نفی را که برخلاف مقررات قانون توقیف کرده اند بلا واسطه موجبات آزادیشان را فراهم بکنند و بنده بکسر تبه دیگر هم به آقایان اطمینان میدهم که دولت کمال سعی و مراقبت را خواهد کرد که کوچکترین سوء استفاده از اختیارات حکومت نظامی نشود و مخصوصاً از آن وکلای خوزستان و سایر نمایندگان محترم تمتی میکنم اگر کوچکترین اطلاعی از سوء استفاده از اختیار حکومت نظامی پیدا کردند بدولت اطلاع بدهند که در اولین فرصت اقدام خواهد کرد و سرریضاً عرض میکنم که متخلف را هم شدیداً تعقیب خواهد کرد

رئیس - آقای نورالدین امامی نورالدین - جناب آقای فولادوند باید توجه فرمائید که قانون حکومت

نظامی امروز در مجلس مطرح نیست دولت تقاضا کرده دو ماه حکومت نظامی در خوزستان تمدید بشود یعنی حد اکثر برای مدت دو ماه و پیشنهاد ایشان بر خلاف آییننامه است مفاد قانون اینجا طرح نشده که ما بتوانیم در خود قانون یادد اطراف قانون بحث کنیم فقط دولت اجازه میخواهد که حد اکثر برای دو ماه این قانون را در خوزستان اجرا بکنند و این پیشنهاد برخلاف آیین نامه است و استدعا میکنم سایر آقایان هم اگر پیشنهاداتی دارند آنها را پس بگیرند چون این یک چیز بیش یا افتاده است که ما این را بگذرانیم و زود تر بتوانیم وارد کار بشویم چون دوسه تا لایحه مهم داریم یکی لایحه لوله کشی است یکی لایحه استخدام استاد خارجی برای دانشگاه های شهرستانهاست و یکی دوتا لایحه مفید دیگر داریم اینست که استدعا میکنم موافقت بکنید این امروز از مجلس بگذرد

رئیس - این آخرین پیشنهاد بود و برخلاف آیین نامه نیست و با هر پیشنهادی که در این موقع بدبختی بفرماید مردم باشد و باری از دوش مردم بردارد و فشار مردم را کمتر بکند بنده موافقم و بر عکسش را مخالفم آقای قاسم فولادوند

قاسم فولادوند - با توضیحی که آقای معاون نخست وزیر دادند و بنا نظارت آن هیئت قضات شده پس سعی کنیم

رئیس - بنا بر این دیگر پیشنهادی نیست رأی میگیریم بتصدید حکومت نظامی برای مدت دو ماه از وقتی که منقضی شده است آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

(۴) بیانات آقایان دکتر بقائی و غلامرضا فولادوند طبق ماده ۹۰ آیین نامه

دکتر بقائی - اجازه فرمائید که بنده عرض را بکنم

رئیس - بعد از اینکه کارمان تمام شد

دکتر بقائی - آنوقت دیگر وقت نمیباند جناب آقای رئیس

رئیس - فرمائید

جمال امامی - آقای دکتر بقائی بهتر بود صرف نظر میکردید

دکتر بقائی - بنده فقط دو کلمه خدمت آقایان عرض می کنم یک ماده بود هم امروز اضافه شد چون آقای فولادوند نماینده محترم شاهرود اینجا فرمودند که اهانت از طرف بنده شروع شد در صورتی که بشهادت این صورت جلسه اولین جمله ای که بنده باشان گفتم مستوجب تمام آن حرفهایی که فرمودند شد این بزرگوار آن

استدلال خوب و منطقی که راجع با آزادی خواهی و عدم لزوم حکومت نظامی میگردد بنده باشان عرض کرده استدلال باین خوبی را خوب بود در حکومت رزم آرا میفرمودید ایشان این جمله را توهین تلقی فرمودند و باید باینکه عصبانی نیستند بنده را منتسب بخارجی و داخلی و ترور و همه این جزها کردند ولی بنده از دوفتور از جواسوگر و توضیح راجع با آنها خودداری می کنم بگر انظر اینکه مجلس شورای ملی حتی یک رأی موافق هم به پیشنهاد ایشان نداد (چند نفر از نمایندگان هم مربوط باصل موضوع بود که مجلس رأی نداد) و بنده از این لطف مجلس که نسبت بخودم مدانم کمال تشکر را دارم چون علت اینکه بکنفرم باشان بنده عکس العمل صحیح ایشان میدانم و موضوع دوم اینکه متن کامل نطق ایشان با ضافه یک جملاتی که ایشان در نطقشان فرمودند همان شب بتوسط سرنیکلسن مخیر رویتر بانکلستان مغایره شد و تاحالا سابقه نداشت که یک نطق راجع بیک موضوع داخلی اینطور مغایره بشود اینها مدرک دارد آقای فولادوند هم آنها مدرک دارد و هم خیلی چیز های دیگر منتهی بحضرتعالی نمی خواهم چیزی گفته باشم و تمام اینها مدرک دارد بنده میخواستم از دولت خواهش کنم که یک تکری برای این مغیرین خارجی بکنند که وقتی که از این تلگراف برای جراید خارج استفاده می کنند یک جملاتی اضافه نکنند که ایشان نگفته اند و بعداً هم دیشب در لکنن آقایان که در گوش میدهند شنیده اند که بتفصیل از نطق آقای فولادوند صحبت کردند و از اینکه در تحت ارباب هستند از ترور نمی ترسند و از تمام اینها گفتگو شد و اینها البته برای تهیه جنبه های بین المللی قضیه است و چون موضوع بانجا رسیده بنده از سهم خود صرف نظر می کنم و چیزی نمی گویم ولی در آخر فرمایششان فرموده بودند که فردا که بر من و تو و زود باد مهرگان - آنکه شود پدید که نامرد و مرد گیس - بنده فقط در جواب ایشان عرض می کنم که باد مهرگان بر من و شما سه سال است که وزیده است

رئیس - آقای غلامرضا فولادوند فولادوند - نمایندگان محترم دو دوره است ملاحظه کرده اند که هر کس خواسته بن حمله کند هیچ چیز نداشته در اینجا بگوید - حالا من سؤال می کنم این میزان نطق آقای دکتر بقائی را اهانت تلقی فرمودند که جواب بدهم یا خیر ؟ (بعضی از نمایندگان - خیر) (خنده نمایندگان) عرض کردم هر زمان من با ایشان صحبت کردم مقدم ایشان بوده اند این را در صورت

جلسات گذشته نگاه بکنید و ملاحظه میکنید که هیچکدام من هیچکس اهانت نمی کنم مگر بن حمله بشود البته بقاصده کلی هر ذریعوی از جمله ای که با او میشود دفاع دارد (صحیح است) خوب باز برای اینکه مجلس مشتعل نشود با احترام آقای دکتر مصدق السلطنه فقط و فقط بنده جوابی به ایشان عرض نمیکنم (احسنت) برای اینکه باز پرونده سازی نکنند که فولادوند در این موقعی که نفت مطرح بود خواست حرفی بزند که بین ملت ایران مجلس ایران دولت ایران اختلاف و تشتت است من بهیچیک از فرمایشاتشان جواب نمی دهم فقط راجع باین موضوع که فرمودند متن نطق را همانشب خبر گزارهای خارجی مخابره کردند

من بعقیدت و راستی و بهمان قرآنی که اینجا قسم خوردم و با اطلاع آقایان نه با روس نه با انگلیس نه با آمریکا و نه با هیچ خارجی حتی یک دهنه هم ملاقات نکردم (صحیح است) (دکتر بقائی - گفتیم مخابره کردند) خوب کسی میتواند اطلاع داشته باشد از مخابره کسی که ملاقات میکند - کسی که همانشب ملاقات میکند و بعد از چهار ساعت مینهد - من بهمان قرآن اگر تا امروز هم خبر داشتم که مخابره ای شده یا نشده در لندن چه گفته اند در آمریکا چه گفته اند بنده باز با احترام مجلس با احترام آقایان با احترام رئیس دولت مرضی نمیکنم ولی مرضی میکنم که تا بن اهانت نشود من بدفاع مبادرت نمیکنم

ولی شما اگر مرا بکشید مجال است اگر یک روز از این آقای سر لشکر زاهدی تعریف کردم اگر ایشان عزل شد یا مرد یا حاصی نداشت من آنوقت هم بر علیه ایشان حرفی بزنم

من کسانی را می شناسم که حضور من قرآن قسم خوردند برای رزم آرا و حالا می آیند اینجا نقش می دهند من از آنها می خواهم صحبتی کنم - حالا می آیند پشت سر او نقش می دهند میخواستند آنها را معرفی کنم ؟

من یک وکیل هستم که جز این حقوقی که دولت بمن میدهد یعنی آنچه بگری که میگیرم از اینجا دیگر استفاده ای نمی کنم و مال خودم را می فروشم و اینجا خدمت میکنم و می نشینم و ترس هم ندارم شجاعت هم دارم حرفم را هم میزنم این عرض من است

باز برای اینکه شما اوقاتشان تلف نشود و باز فردا باد مهرگان بن تصادف نکنند... دیگر مرضی نمی کنم (نورالدین امامی - کی قسم خورد ؟) ترحم خود را

آن صفا پستان کشاورز صدر

(۵ - اخذ رأی و تصویب اجازه استخدام پانزده نفر اتباع خارجی جهت دانشکده های پزشکی شهرستانها)

رئیس - نامه ای از مجلس سنارسیده که قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی عطف بنامه شماره ۶۷۲۷ - ۲۲۹۹۹ راجع با اجازه استخدام پانزده نفر اتباع خارجی برای دانشکده های پزشکی شهرستانها که اشعار داشته بودید در مدت مقرر اعاده فرمائید نارای نهائی گرفته شود تصدیق میدهم

از عبارت مذکور در فوق اینطور بر می آید که باز لایحه مزبور را لایحه مالی تلقی فرموده اند در صورتی که پرداخت مخارج مستخدمین خارجی جزء غیره - تقیم لایحه است و مطلب عمده و اصلی لایحه استخدام اتباع خارجی برای خدمت در مملکت ایران است که اجازه آن بموجب قوانین اساسی با مجلسین است و تصویب هر دو مجلس را لازم دارد

بنا بر این متنی است مقرر دارند قسمت استخدامی آن بشکل لایحه قانونی مستقل مورد تصویب فطعی مجلس شورای ملی واقع شده و تبصره که مالی صرف است برای اظهار نظر بمجلس سنا ارجاع شود

رئیس مجلس سنا - سید حسن تقی زاده

رئیس - آقایان اطلاع دارند که دانشکده ها بواسطه همین لایحه کارشان معوق است (فرمودی - دیگر تابتستان شد)

تعمیر شد) بالاخره کارش معوق است (صحیح است) قسمت مالی این لایحه البته بمجلس شورای ملی است و الان رأی گرفته میشود

پایین لایحه و برای قسمت غیر مالیش به مجلس سنا فرستاده میشود چون مالی است با ورقه رأی گرفته میشود به لایحه و تبصره ها

(آقایان متشهادت محل نطق حاضر شده اسامی آقایان رأی دهند کان را بدین ترتیب قرائت کردند)

آقایان - آشتیانی زاده - فرهودی اردلان - پناهی - دکتر مجتهدی - صدری - کشاورز صدر - بودا فغان - محمد ذوالفقاری - خسرو قشقانی - آزاده - حکیمی - کهید - حامری - امینی - محمد علی مسعودی - نبوی - قاسم فولادوند - نصر تیان - افشار - سرتیپ زاده - وها بزاده - دکتر بقائی - وزیر اعظم زنکنه - ناصر ذوالفقاری - حائری زاده - حسن - قراکزلو - مخبر فرمند - دکتر نبوی - مکرّم - عباد ترینی - نقه الاسلامی - کتابادی - سلطان العلماء - سید مهدوی - بزرگ تپا - بهانی - کوردزی - دکتر جلالی - دکتر مصباح زاده - ملاصدنی - افشار صادقی

صدرزاده - ابریشمکار - حمیدیه - سلطانی - حرب شیبانی - گرگانی - غضنفری - ظفری - دکتر کاسمی - صفائی - قرشی - فقیه زاده - ارباب - آصف - طاهری - آپکار - شادلو اسکندری - رفیع - دکتر طاهری - دکتر کریان - دولت آبادی - برومند - معین زاده - سالار بهزادی - ارباب کیو - کورافلی - هرانی - امیر افشاری - دهقان - دکتر برال - ناظر زاده - دکتر سید امامی - نریمان (شماره آراء بعمل آمد ۶۸ ورقه سفید و دو ورقه کبود و ده ورقه سفیدی اسم بود)

رئیس - لایحه استخدام پزشکان خارجی برای دانشکده های شهرستانها با اکثریت ۶۸ رأی موافق تصویب شد اسامی موافقین - آقایان - دکتر مجتهدی - آرام بودا فغان - مخبر فرمند - سرتیپ زاده - صدرزاده - حبیب پناهی - نبوی - خسرو قشقانی - امینی - نصر تیان - صدری - محمد ذوالفقاری - مدعل - حائری زاده - جواد حامری - کهید - لردلان - احدوها بزاده - مکرّم فتحعلی افشار - سلطانی - ابریشمکار - سید مهدوی - مهدی ارباب - غضنفری - افشار صادقی - محمد علی مسعودی - صد سودآور - دکتر مصباح زاده - زنکنه - ناصر ذوالفقاری - امیر قراکزلو - دکتر جلالی - دکتر نبوی - کوردزی - ملک مدنی - بزرگ تپا - طاهری - عباد ترینی - فقیه زاده - حرب شیبانی - ظفری - حمیدیه - فرهودی - دکتر بقائی - دکتر کاسمی - قرشی - گرگانی - نصر افشار شادلو - دولت آبادی - دکتر کریان - آپکار - برومند - هرانی - کتابادی - امیر نصر اسکندری - ارباب کیو - نریمان - حسین کورافلی - علی محمد دهقان - دکتر برال - ناظر زاده - دکتر سید امامی - معین زاده - سالار بهزادی - کشاورز صدر - نقه الاسلامی - امیر افشاری

اسامی مخالفین - آقایان - عبدالقادر آزاد - ابوالحسن حکیمی ورقه سفید بی اسم علامت امتناع - ورقه

(۶ - بقیه مذاکره در گزارش راجع بلوله کشی شهر تهران)

رئیس - در جلسه قبل لایحه لوله کشی مطرح بود بقدری که رأی گرفته شد و حالا آقای ارباب در اصل موضوع باید صحبت کنند

اردلان - آقای رئیس بنده پیشنهاد کردم این لایحه از دستور خارج شود و این پیشنهاد بنده مطابق ماده ۱۴۷ مقدم است

رئیس - پیشنهاد آقای اردلان و آقای صفائی قرائت میشود آقایان پیشنهاد نموده اند که این لایحه از دستور خارج شود

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی طبق ماده ۱۴۷ نظامنامه درخواست مینمایم لایحه لوله کشی فعلاً مسکوت بماند اردلان

رئیس - آقای اردلان

اردلان - عرض کنم که بنده طبق ماده ۱۴۷ نظامنامه درخواست کردم لایحه لوله کشی که فعلاً جزو دستور است مسکوت بماند و از آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی تقاضا میکنم که بدلالی که عرض میکنم توجه فرمائید اگر صحیح بود قبول فرمائید - اولاً مقدمه باید عرض بکنم که این لایحه ای نیست که دولت حاضر بمجلس داده باشد چون من خودم از موافقین دولت هستم این یک طرحی است که نمایندگان محترم مجلس سنا تنظیم فرمودند و بمجلس شورای ملی آمده است و لایحه دولت نیست این عرض بنده اول لازم بود - بعد هم در درجه دوم بنده خواستم عرض بکنم که امیدوارم که هر طرحی مجلس سنا بدهد مورد موافقت مجلس شورای ملی هم واقع شود ولی علت مسکوت ماندن این یک لایحه اینست که آقایان نمایندگان محترم مسکوت هستند گزارش راجع باصلاح انتصابات انجمن شهر داده شده است که در مجلس سنا هم تصویب شده است و در دستور مجلس شورای ملی است یعنی کمیسیون کشور هم گزارش را داده و جزو دستور مجلس هم هست شادری تمام دتهای متدن امروز اگر یک مملکتی را پیدا کردید که راجع بلوله کشی شهر خودش فکر از انجمن شهر کسی دیگر دخالت کرده باشد ما هم حاضریم از مجلس شورای ملی بیاییم یک قانونی راجع بلوله کشی شهر بگذرانیم در تمام دنیا لوله کشی جزء کار های شهری است و از وظایف مصرحه انجمن های شهر است الان یک قانونی جزو دستور مجلس مامست که بلا فاصله بعد از آن قانون باید مطرح بشود این قانون انتصاب انجمن شهر است که حق انتصابی داده شده باشعنا با سواد من از آقایان استدعا می کنم آنرا مقدم بشمارند وقتی که ضامین قانون را تصویب کردید یک انجمن قانونی در شهر تهران بوجود آمد بلا فاصله این موضوع لوله کشی از وظایف خاص انجمن شهر میشود و این هیچ وجه یک کاری نیست که مربوط بامور کل مملکت باشد که مجلس شورای ملی باید بان رأی بدهد در شهر پرچند لوله کشی کردند بهیچوجه قانونی وضع نشده اهالی محترم شیراز برای شهر خودشان لوله کشی کردند و بهیچوجه محتاج بقانون خاصی نبوده برای شهر تهران هم همینطور این یک امریست که اخراً اصلاً مربوط بشهر استمر

از وظایف مخصوص اهالی آن شهر است و کارهای شهری را هم خود انجام باید بکنند و خالت مجلس شورای ملی در این خصوص بر خلاف اصول است اینست که بنده استدعا میکنم این لایحه مسکوت بماند و لایحه مربوط به انجمن شهر که بلا فاصله بعد از این است آنرا ما مطرح بکنیم انتخابات شهر تهران که تکلیفش معلوم شد این کار را هم باید انجمن تکلیفش را معلوم کند علت اصرار من در این است که این طرحی که آقایان نمایندگان محترم مجلس سنا داده اند گفته است که یک اختیارات خیلی وسیعی بیک نفر مدیر کل لوله کشی داده بشود بدون اینکه بگوید که این در مقابل لی مسئول است اگر یک کار دولتی بود و یک وزارتخانه ای اینکار را میکرد وزیر مسئول در مجلس شورای ملی بود و هر و لایحه میخواست راجع بان از ان وزیر توضیحات بخواهد ببلالوه قوانین ایران محاسبات و محاسبات عمومی بود که هر یکقران خرجی که میشد ان وزارتخانه میتوانست در مجلس شورای ملی توضیح بدهد ولی بت خرج لوله کشی را در این طرحی که پیش بینی شده بهیچوجه نداشتند است که مدیر لوله کشی بعد از یک مدتی لرایتکار را انجام نداد و یا خدای نخواست این وجوه حجب و میل شد کمی مسئول است در صورتیکه در این بابتیم مقدم بکنیم این قانون اینجمن شهر را و اینجمن قانونی شهر را بوجود آوریم انوقت اتو- ماتیدمان ... حالا آقای شوختری ایران نظیر (جمعی از نمایندگان - نیستند) اتوماتیکان این هیئت مدیره لوله کشی در مقابل اینجمن شهر مسئول هستند و اینجمن شهردانه را حساب این را رسید نمیکنند بنده میخواهم بیس از این وقت آقایان را بکرم و اگر لایله دارند من را مانع بکنند استدعا میکنم سرف بیور سرف مایند والا این موضوع لوله کشی - هر از وظایف خاص اینجمن شهر است و در این طرح هم که پیشنهاد شده بهیچوجه مدیر لوله کشی را مسئولیت کسی مراد داده در صورتیکه از انجمن شهر تشکیل بشود مسئولیت مستقیم در مقابل اینجمن شهردار است نه بنده استدعا میکنم و نظرم این است که این وزارت مسکوت بماند و لایحه انتخابات انجمن شهر مطرح شود انکه مطرح شد و تصویب شد بلافاصله این موضوع حل خواهد شد

رئیس - آقای وزیر کشور
وزیر کشور - بنظر بنده جناب آقای اردلان توجهی باین طرحی که مجلس داده شده بود فرمودید در صورتیکه همان کشور قائم مقام انجمن شهر است و مسئولیت هم قبول میکنند قانون انتخابات انجمن شهر

هنوز معلوم نیست که کی تمام میشود در صورتی که ماهجالت ۵۸ هزار تن لوله در اراضی اطراف راه آهن و نوری شهر نصب کرده ایم و قضیه لوله کشی يك مسئله است که از نقطه نظر من مسئله حیاتی برای شهر تهران است و آقایان توجه بفرمایند در مدت این سالها لوله کشی اش تمام شده در بعضی نقاط دیگر مثل بندر عباس در شرف تمام شدن است و مادریا بخت خودمان که روزی صدها هزار نفر از آب جاری در کشور ما میخورند برای اینکه انجمن کی تشکیل بشود چه کار بکنند نباید این کار بکنند نباید اینکار لازم را بتعمیق بیندازیم و بنظر من این صلاح نیست بنده تصور میکنم که هیچ اختیاری هم بکسی داده نشده در اینجا و این مدیرش با وزیر کشور که قائم مقام انجمن شهر است رئیس شهرداری مدیر لوله کشی و رئیس بانک هر چهار مسئول هستند و من امیدوار هستم که هیچ جور نگرانی برای آقایان نمایندگان محترم نباشد و تقاضا میکنم که این قسمت را تصویب بفرمایند (صحیح است)

رئیس - آقای دکتر سید امامی
دکتر سید امامی - عرض کنم بنده نمیخواهم با پیشنهاد جناب آقای اردلان مخالفت بکنم ولی امر لوله کشی يك امر مهمی است و باید مورد توجه همه آقایان باشد ما نه طبیب هستیم و ما مردم در تماس هستیم میدانیم که چه امراضی در تهران بواسطه لثرت جمعیت اشاعه دارد و تلفات این امراض بقدری زیاد است که فوق العاده این موضوع قابل توجه است و این لوله کشی آب خیلی خیلی قبل از اینها بایستی میشد و حالا که اینجا آمده آقایان بایستی موافقت بکنند که اسرع اوقات این لوله کشی تمام شود همین لوله کشی که اخیراً در تبریز شده با وجودی که خیلی ناقص است مطابق اطلاعی که ما داریم از امراض فوق العاده کم کرده است مرض حصه در تبریز خیلی خیلی شدت داشت عده زیادی تلف میشدند از موقعی که لوله کشی شده خیلی مرض کم شده فوق العاده مشهود است بنده میخواهم مرض کم در این مملکت هیچ چنگی یا هیچ اتفاقی بلند از این امراض لطمه به نفوس نرسانیده (صحیح است) و این لوله کشی حتماً باید زودتر تمام بشود فقط موضوعی که میخواستم بجناب آقای وزیر کشور تذکر بدهم موضوع فاضل آب است . این فاضل آب یکی از عوامل مهم لوله کشی است و تعجب میکنم که چرا تا حال مورد توجه نشده اینها باید توأم با هم اقدام بشود در همان موقعی که این لوله آب را میکشند باید فاضل آب

را هم توجه کنند و بایستی که الان در باره او هم اقدام بشود که بعد اسباب زحمت نشود . این موضوع را میخواستم عرض کنم .

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای اردلان که این طرح ساکت بماند آقایانیکه موافقت قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد . آقای ارباب .

ارباب - تا بلویت نام اطلاع دارید که از مدتی پیش نصب شده و عده ای هم اسم نویسی کرده اند امروز معلوم شد بنده نام لوله ها کشیده شد از جاهای دیگری که اولش قابل شرب است تا موقعی که لوله کشی تمام بشود از آنها استفاده شود (نمایندگان - بسیار خوبست) پس فکر فقط برای شال شهر نشده بلکه جنوب شهر را جلو انداخته ایم

دکتر جلالی - راجع بفاضل آب هم اقدام بفرمایید چونکه تا حالا نشده جاهاییکه کشنده اند فقط برای آبهای آشامیدنی بوده .

وزیر کشور - راجع بفاضل آب فرمودند آنهم در نظر است اقدام شود و اقدام فوری راجع باین عمل خواهد شد

رئیس - آقای کهد
 است که این لایحه مهم در دستور جلسه امروز مجلس شورای ملی قرار گرفته و بنده بسیار مقتدرم که بعنوان موافق در این لایحه صحبت میکنم . حقیقه یکی از امال و آرزوهای بنده انجام عمل لوله کشی و تهیه آب گوارا و مطمئن برای اهالی است بنده در سال ۱۳۲۳ که افتقار عضویت انجمن شهر طهران را داشتم با کمک و مساعدت سایر اعضاء محترم انجمن شهر نهایت جدیت و کوشش را برای انجام این عمل مهم و مسئول و شالوده این کار در همان موقع ریخته شد متأسفانه بواسطه جنگ جهانی و گرفتاریهایی که دولت های وقت داشتند این امر مهم حیاتی بتأخیر افتاد . بنده همیشه معتقد بوده و هستم که بجای ساختمان های رفیع از قبیل کاخ داد کستری و وزارت دارائی و غیره مبیایستی عمل لوله کشی و تهیه آب خوردنی برای اهالی در درجه اول اهمیت قرار گیرد . آقایان محترم در دنیای امروز کمتر شهر و قصبه و حتی دهاتی یافت میشود که فاقد لوله کشی و آب مطمئن باشد بنده از اروپا و امریکا صحبت میکنم و بجای دور نیروم آقایانیکه بفرق حرب و مصر و پاکستان تشریف برده اند ملاحظه فرموده اند که قسمت اعظم شهر و قصبات ممالک مزبور دارای آب لوله است . بنده معتقد هستم ما باید تمام سعی خود را برای

سنا آمده و قانونی نیست که دولت آورده باشد این طرح متکی به قانونی است که طبق تبصره ۲۲ قانون بودجه ۱۳۲۸ مجلس سنا برای تمدید فرستاده است یک چیزی نیست که سابقه نداشته باشد چون در این قسمتی که شرط موافقت بنده بود پیشنهادی تقدیم کرده ام برای اینکه این کار زودتر بجزایر بیفتد پیش از این مرض نبینکم (احسن)

رئیس - آقای وزیر کشور
 شهر دقت بیشتری شده و مخصوصاً اداره شهرداری در نظر گرفته همینقدر که این لوله ها کشیده شد از جاهای دیگری که اولش قابل شرب است تا موقعی که لوله کشی تمام بشود از آنها استفاده شود (نمایندگان - بسیار خوبست) پس فکر فقط برای شال شهر نشده بلکه جنوب شهر را جلو انداخته ایم

دکتر جلالی - راجع بفاضل آب هم اقدام بفرمایید چونکه تا حالا نشده جاهاییکه کشنده اند فقط برای آبهای آشامیدنی بوده .

وزیر کشور - راجع بفاضل آب فرمودند آنهم در نظر است اقدام شود و اقدام فوری راجع باین عمل خواهد شد

رئیس - آقای کهد
 است که این لایحه مهم در دستور جلسه امروز مجلس شورای ملی قرار گرفته و بنده بسیار مقتدرم که بعنوان موافق در این لایحه صحبت میکنم . حقیقه یکی از امال و آرزوهای بنده انجام عمل لوله کشی و تهیه آب گوارا و مطمئن برای اهالی است بنده در سال ۱۳۲۳ که افتقار عضویت انجمن شهر طهران را داشتم با کمک و مساعدت سایر اعضاء محترم انجمن شهر نهایت جدیت و کوشش را برای انجام این عمل مهم و مسئول و شالوده این کار در همان موقع ریخته شد متأسفانه بواسطه جنگ جهانی و گرفتاریهایی که دولت های وقت داشتند این امر مهم حیاتی بتأخیر افتاد . بنده همیشه معتقد بوده و هستم که بجای ساختمان های رفیع از قبیل کاخ داد کستری و وزارت دارائی و غیره مبیایستی عمل لوله کشی و تهیه آب خوردنی برای اهالی در درجه اول اهمیت قرار گیرد . آقایان محترم در دنیای امروز کمتر شهر و قصبه و حتی دهاتی یافت میشود که فاقد لوله کشی و آب مطمئن باشد بنده از اروپا و امریکا صحبت میکنم و بجای دور نیروم آقایانیکه بفرق حرب و مصر و پاکستان تشریف برده اند ملاحظه فرموده اند که قسمت اعظم شهر و قصبات ممالک مزبور دارای آب لوله است . بنده معتقد هستم ما باید تمام سعی خود را برای

ایجاد لوله کشی و تهیه آب آشامیدنی خوب جهت تمام شهرها و قصبات و حتی دهات ایران بشانیم و از بدل هر قسم کمک و مساعدت و تصویب اعتبار کافی دریغ نکنیم امر لوله کشی و تهیه آب آشامیدنی مطمئن بر طبق اصول بهداشتی يك امر بسیار مهم حیاتی و قابل توجه است با اعتقاد بنده برای تسریع در انجام و عملی شدن این منظور مهم که بستگی کاملی بصحت و تندرستی افراد دارد هر کسی بنبوت خود و به عنوان نباید از هر قسم کمک و معاضدت خودداری کند البته فوائد و منافع این کار را خود آقایان محترم بهتر میدانند و بنده خود را محتاج نمیدانم که در این خصوص توضیحات بیشتری عرض برسانم همینقدر بطور خلاصه عرض میکنم اگر توجهی با مصائب فرماید ۸۰ درصد امراض که منجر بفرات اشخاص بیکانه ام از زن و مرد بچه میشود بواسطه استعمال آبهای آلوده میباشد بنده برای اطلاع از جریان امر لوله کشی چند روز قبل با اداره سازمان لوله کشی رفتم و شاید دقعه اولی بود که خدمت آقای مهندس میکده رسیدم حقیقتاً امیدوار شدم و بر من یقین حاصل شد که این امر مهم انشاء الله انجام عملی خواهد شد زیرا مشاهده کردم که از موقع تصدی و اختیاری که بایشان داده شده تا اکنون بانهایت مراقبت قریب ۶۰۰ نقشه صحیح اجرائی تهیه شده است و در حدود ۲۶ هزار تن لوله موجود است که بین ۱۷ و ۱۸ میلیون تومان خریداری شده است که بقیه امروز ۳۶ میلیون تومان یعنی دو برابر ارزش دارد البته خرید و تهیه این مصالح باره ایست و اصول کامل تشریفات مزایده و بانهایت دقت و صرفه صورت گرفته است اینک بطور خلاصه مشاهدات خود را عرض میرسانم.

اجراء امر لوله کشی بدو چهار مرحله دارد اول نصب لوله شبکه های شهر دوم ساختمان ۶ مخزن آب که در شمال شهر تعیین شده که این دو قسمت شروع و در شرف اتمام است و در حدود ۳۰ کیلو متر شاه لوله دقیق و با اصول فنی و مراعات تمام جهات لوله گذاری شده است سوم لوله گذاری فیزی از رودخانه کرج بکن

چهارم ساختمان مجرای آجری از کن تهران تا تصفیه خانه که تمام تشریفات دو قسمت اخیر هم انجام و قریباً عمل خواهند کرد موضوع بسیار مهم که فوق العاده اهمیت دارد راجع بصفحه است که آنهم سه مرحله دارد اول در نزدیکی رودخانه کرج در بیلقان مخزنی احداث و قسمتی از مواد خارجی آب گرفته میشود یعنی گل ولای را از آب جدا میکنند و در صلب لوله های

چندنی و مجرای آجری آب بتصفیه خانه ها که در جلایه واقع است ریخته شده و مواد رسوبی آن گرفته میشود البته با وسائل شیمیائی و روی اصول فیزیکی آب از روی شن و ماسه که مخصوص این کار است عبور و صاف و ذلال و تصفیه میشود سوم بعد از صلیبایکه فوقاً عرض شد آب صاف و ذلالی بدست می آید که باید ضد افونی شده و میکروهای مربوط از بین برود و این عمل بسیار دقیق و مهم است که باید با احتیاط و طعم آب تغییر نکند اظهارات آقای مهندس میکده در این قسمت توجه دقیق و مطالعات کاملی بعمل آمده و خواهد آمد و این نظر تأمین خواهد شد موضوع بسیار مهم که قابل توجه است موضوع تهیه آب است شهرداری تهران ۵۴ سنک آب دائم و ۹۰ سهم از ۸۴ سهم از آب رودخانه کرج مالک است حال کاری نداریم که این آب بچه کیفیتی بدست شهرداری افتاده است و بقیه آب متعلق بکشاورزان شهریار و ساوجبلاغ غار و دهات اطراف تهران است و متأسفانه بدون هیچگونه مجوز قانونی مأمورین شهرداری چندین برابر سهم خود را بزور و جبر از رودخانه جدا کرده و بطهران میاورند ولی متأسفانه این آب بشهر نرسد و در بین راه حیف و میل و مورد سوء استفاده قرار میگردد اگر تمام این آب تهران میآمد بنده مرضی نداشتم شاید اقلاً بصرف اهالی میر-ید بنده در این چند روزه که بکرج رفتم وضع عجیبی مشاهده کردم تمام کشاورزان و زارعین بیچاره که در سرمای سخت زمستان بیاهزاران خون جگر کشت و زرع نموده اند بواسطه اجعافی که مأمورین شهرداری مینمایند تمام محصول آنها خشک و در شرف از بین رفتن است و حقیقتاً وضع رقت باری را ایجاد کرده اند خدمت جناب شهردار مراتب را عرض و تمنی توجه مخصوص و پیشنهاد کردم خود ایشان بعمل تشریف آورده و از نزدیک مشاهده میکنم اینک نیز جدا و مصرراً از دولت مخصوصاً جناب آقای وزیر کشور خواهش و تمنا میکنم در این خصوص دستورات اکیه صادر فرمائید تا حقوق حقه یکمده کشاورز و برزرگر بایمال نشود و محصول آنها از بین نرود و ضمناً از سازمان برنامه تقاضا دارم که تسریع در دسترس کردن فرموده توجه مخصوص نمایند که اقلاً بتواحدی برق تهران تأمین شود در خانه های عریضم از نمایندگان محترم استهدا دارم هر چه زودتر این لایحه را تصویب فرمائید بلکه انشاء الله با خواست خداوند و همت نمایندگان محترم و عشق و علاقه که من در مدیر عامل آن مشاهده کردم این کار مهم و حیاتی صورت وقوع پیدا کند و مردم از این محنت و غم نجات یابند

(۷- معرفی آقای دکتر کبابمعاونت وزارت بهداشتی بوسیله آقای وزیر بهداشتی)
رئیس - آقای وزیر بهداشتی و **وزیر بهداشتی -** آقای دکتر کباب یکی از اعضاء قدیمی وزارت بهداشتی و از مفاخر وزارت بهداشتی هستند بمعاونت وزارت بهداشتی به پیشگاه مجلس شورای ملی معرفی میکنم (مبارک است)

آزاد - آقای دکتر کباب بسیار مرد خوبی است

(۸- بقیه مذاکره در گزارش اوله کشی شهر تهران و تصویب آن)
رئیس - پیشنهادی برای کفایت مذاکرات رسیده که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد) پیشنهاد میکنم پس از صحبت يك موافق و يك مخالف بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود **محمد علی مسعودی** **رئیس -** آقای مسعودی

محمد علی مسعودی - عرض کنم که موضوعی است که از چندین قبل مورد توجه مجلس شورای ملی بوده است و هیچ فکر هم ندارم بحث هم راجع به این موضوع بقدری زیاد شده که الان متجاوز از یکسال است در مجلس شورای ملی و مجلس سنا هم اش روی این موضوع حرف زده ایم از چند ماه پیش هم که مجلس سنا این لایحه را تصویب کرده و به مجلس شورای ملی فرستاده متأسفانه همینطور معوق مانده بنده هیچ توضیحی در این مورد ندارم بنده فقط يك تقاضا دارم از جناب آقای وزیر کشور که خودشان هم بعد الله متوجه شده اند که این جاهایی که اخیراً شهرداری حفر کرده در بعضی نقاط طبق اطلاعاتی که بدست آمده آبش بسیار خوبست یعنی آب مشروب بسیار خوبی دارد بنده چون دیدم در قسمت جنوب شهر که لوله کشی آنجا سریعتر پیش میرود و همانطوریکه خودشان فرمودند تقاضای بنده هم همین بود که امر بفرمایند در تمام نقاطی که در جنوب شهر لوله کشی اش تمام شده از این آبها استفاده کنند برای اینکه این آبها همینطور در مجرای کثیف ریخته میشود که آدم اصلاً نمیتواند نگاه بکند این تقاضای بنده است و تمنی دیگر هم این است که جناب آقای آشتیانی زاده مخالفت خودشان را پس بگیرند و اجازه بدهند که اینکار زودتر تمام بشود

رئیس - آقای ملک مدنی **آشتیانی زاده -** بنده جلوتر از ایشان

رئیس آقای ملک مقدم هستند منشی
 هاصورت داده اند **آشتیانی زاده -** منشی ها همیشه آنطرف رانگاه می کنند

ملک هدایی - بنده اصولاً با این لایحه که در جلسه قبل هم که طرح شد جزو موافقین بودم و عرض کردم که این کار کمال ضرورت را دارد همانطوریکه که آقای وزیر کشور هم توضیح دادند امروز برای شهر تهران لین لوله لوله جزء ضروریات است و هیچ جای دنیا معمول نیست که شهری آب لوله نداشته باشد ولی می خواستم يك تذکری به آقای وزیر کشور بدهم دیروز يك کسی آمد بمن يك مطلبی را گفت که دیدم این را باید اینجا عرض کنم گرچه ممکن بود بطور خصوصی هم حضورتان عرض کنم ولی بهتر این بود که اینجا عرض بکنم راجع باینکه هر جریانی که پیش میاید يك عده ای همیشه سوء استفاده می کنند و این ثروت های سرشاری که موجب فاصله بین طبقات شده از همین مجلس ها بدست آمده و باز همین ها هستند که آمده اند نسبت باین اراضی که باید جهت ساختمان منبع آب نهر تهیه بشود يك بلوکی تشکیل داده اند و دارند يك سوء استفاده هائی میکنند چون جناب عالی وزیر کشور هستید و مورد اعتماد هستید و همیشه رفقایان شمارا بدوستی خوبی شناخته اند انتظار دارم که اینکار را رسیدگی بکنید و نگذارید که يك سوء استفاده ای بشود زیر این نظر بنده هر کسی تا حالا سوء استفاده ای که کرده است غلط بوده است يك دسته مردم سیر نمی شوند قانع نمیشوند هر قدر هم زندگانی مرهفی داشته باشند پول از مردم فقیر و بیچاره لغت گرفته می شود هر خرجی در این کشور بشود از طبقات اکثریت مالیات مارا یا از طریق عوارض شهرداری ها یا از طریق مالیات و بودجه دولت طبقه سوم و چهارم بنام مالیات غیر مستقیم میدهند پس بنا بر این مصلحت نیست که يك اجتمایی باز در این موقع بیایند دست بندی بکنند و اراضی که میگویند مال دولت بوده بنده نمیدانم چه حقه بازی هائی شده ذمه بیکران قیمتش بوده حالا بیایند ذمه سه تومان ببولت بفرهوند بنده خواستم این مذاکرات را عرض کنم و مخالفت را پس میکیم

رئیس - پس گرفتن ندارد در حال باید رأی گرفته شود **آشتیانی زاده -** بنده مخالفت ایشان را قبول میکنم **رئیس -** بکنفر بنام مخالف بیشتر

و باید رأی گرفته شود.

آشتیانی زاده - اجازه میفرمائید بنده تذکره بدهم.

رئیس - در پیشنهاد بنده باینجا هم پیشنهاد خوانده میشود اینجا تذکره بدهید این راجع بکفایت مذاکرات است.

آشتیانی زاده - راجع بکرمان است.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد کفایت مذاکرات آقایانی که موافقت قیام فرمایند (عده زیادی برخاستند) تصویب شد. پیشنهادات قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد می کنم تبصره ذیل بماده واحده اضافه و تصویب شود: اداره کل لوله کشی موظف است حومه شهر تاشماع ۶ کیلومتر با استفاده از اعتبار منظور در تبصره ۲۲ قانون بودجه ۱۳۲۸ یا استفاده از وام طولی مدت کمیابهای ذی فن خارجی یا داخلی بوسیله حفر جاهای عمیق لوله کشی نماید و مصارف هزینه آنرا با اخذ وثیقه ملکی از صاحبان اماکن حومه شهر در مدت ده سال با قسط ده گانه دریافت نماید.

مهدی ارباب

رئیس - آقای ارباب این مربوط یکی از نمایندگان - هم پیشنهاد خرج است و هم مالیات.

ارباب - در نظر اول ممکن است پیشنهاد وارد تلقی نشود اما اگر توضیح بدهم روشن می شود (جمال امامی - بوسله چاه عمیقی لوله کشی شود یعنی چه؟)

مهدی ارباب - یعنی از چاه عمیق آب میآورند بیرون لوله میکشند مردم میخورند

رئیس - مهدی ارباب بفرمائید

مهدی ارباب - عرض کنم فلسفه لوله کشی و استفاده از لوله برای حفظ سلامتی مردم است البته اگر در خارج شهر محدود شهری که انجمن شهر یا دولت حدود شهر را معین کرده است اگر بکفایت بیمارستان بشوند شک نیست که این مرض سرایت ببرد داخل شهر هم میکند مضافاً باینکه عوارض شهر داری که مورد وثیقه این عمل است مردم میبازند که در حدود شهر هم ساکن هستند پیشنهادی که بنده کردم این بود که از همان اعتبار بوسیله شرکتهای خارجی یا داخلی امر لوله کشی با استفاده از جاهای آبی که حفر می شود در اطراف شهر بفرج مالکین اراضی و اماکن اطراف شهر این عمل را هم اداره لوله کشی انجام بدهد و معارف آنرا در

باید او نظارت بکند در صورتی که در این قانون هیچ حق برای نظارت و اوقائل نشده اند پیشنهاد بنده این است که انجمن شهر نظارت داشته باشد و وقتی که یک خرجی را تصویب کرد اداره لوله کشی عمل بکند و بعد هم هر خرجی که کرده است و این لایحه آمده اینجا بنده از آقا استدعا میکنم که اجازه بفرمائید که تصویب بشود و از این پیشنهاد هم بدلیل اینکه خود بخود انجمن مطابق قوانین اصولی نظارت خواهد داشت صرف نظر بفرمائید و راجع به حیف و میل یا تقلبات یا مسائلی هم اگر شده از جناب آقای وزیر کشور بنده خواهش دارم که مسئولین امر را تعقیب بکنید تعقیب با اجرای لوله کشی جدا نشود و آن اشخاص هم که تخلف یا تقلب کرده اند تعقیب بشوند و از آقا هم خواهش میکنم پیشنهادتان را پس بگیرد

رئیس - آقای وزیر کشور

محترم دو موضوع بود یکی موضوع اسنادی بود که بایستی بانجمن شهر داده شود این مسلماً اینطور است تا وقتی که انجمن نیست بنده شخصاً مسئولیت قبول میکنم و قائم مقام انجمن هم هستم و اینکار را خواهم کرد (اردلان - اگر جناب عالی وقت اینکار را دارید استدعا میکنم بفرمائید) بسی دارم یکی دیگر موضوع این بود که یک دست بندی شده است و ممکن است یک استفاده های سوئی بکنند البته در تمام کارها ممکن است استفاده شود ما که آنجا هستیم برای این است که جلوگیری بشود و آقایان نمایندگان محترم هم هر تخلفی به بینند در هر امری یا مستقیماً یا بوسیله تلفن یا خودشان مراجعه میکنند و البته از این امر هم جلوگیری میکنند تا اندازه ای که ممکن است ولی تمام اینها دلیل این نیستند که ما از لوله کشی جلوگیری بکنیم و یا مسکوت بگذاریم این است که استدعا میکنم آقایان ما این لایحه موافقت بفرمائید چون الان هم جلسه از اکثریت میافتد و اینکار زودتر تمام شود تمام جزئیات که میفرمائید هر وقت که باشد بنده حاضرم اینکار را بکنم (نمایندگان - پس بگیرد)

این شخص یک پیشنهادی داده بود و بعد با اینکه دستگارش خیلی خوب بوده گفته است من اشتباه کردم و در واحدها قیمت ها را کم زاده ام و بعد آمدند یک تصمیمی گرفتند در دولت سابق و سابق و بعد هم مجلس سنای ملاحظاتی دقیق و لازم در اینکار کرده است و این لایحه آمده اینجا بنده از آقا استدعا میکنم که اجازه بفرمائید که تصویب بشود و از این پیشنهاد هم بدلیل اینکه خود بخود انجمن مطابق قوانین اصولی نظارت خواهد داشت صرف نظر بفرمائید و راجع به حیف و میل یا تقلبات یا مسائلی هم اگر شده از جناب آقای وزیر کشور بنده خواهش دارم که مسئولین امر را تعقیب بکنید تعقیب با اجرای لوله کشی جدا نشود و آن اشخاص هم که تخلف یا تقلب کرده اند تعقیب بشوند و از آقا هم خواهش میکنم پیشنهادتان را پس بگیرد

رئیس - آقای دکتر جلالی

بنده این پیشنهاد را بعد پس بگیرم ولی از چند جهت این پیشنهاد را تقدیم کردم و جهات آنرا میخوانم ذکر بکنم و هم یک تذکره بدهم فرا کسیون ما تصمیم گرفت (بکنفر از نمایندگان - کدام فرا کسیون؟) فرا کسیون جوان تصمیم گرفت تمام مویجانی که برای موفقیت دولت در امر نفت لازم باشد فراهم رود و تمام ارباب مفیدی که میباید بحکومت می کنیم که تصویب شود موضوع دوم راجع به آقای فرهودی فرمودند که اگر کوچکترین جمله ای در این لایحه اضافه یا کم بشود و مرتبه میرود بحکومت سنای این امر برای بسیار لازم که لوله کشی است به عهده تصویب میافتد ولی بنده میخواستم از آقای وزیر کشور تقاضا کنم که تا آنجائیکه ممکن است سعی بفرمائید که امر تهیه مجرای فاضل آب با آب آشامیدنی با هم همراه باشد برای اینکه ممکن است در آنجا نشود اجرا نمود و پیشنهاد را هم پس بگیرم

رئیس - این آخرین پیشنهاد است و از هم نیست قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره زیر بماده اضافه شود: مدیر کل لوله کشی ساختمان فاضل آب (اگو) را باید قسمی بدهد که مورد استفاده عبور لوله های آب مشروب و کابل های تلفن و برق باشد و موسسات برق و تلفن هم در این امر سهم خود شرکت کنند نماینده معادل

مذمت ده سال با قسط از سکنه آنجا وصول کنند این عمل باعث می شود که همه جای شهر آباد و همگی از سلامتی برخوردار باشند نه اینکه یک عده در یک حدودی سلامت بمانند حالا اگر مجلس موافق است رأی بدهد و اگر موافق نیست پس بگیرم

رئیس - آقای ارباب پیشنهاد شما وارد نیست

مهدی ارباب - پس گرفت

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت می شود (شرح زیر خوانده شد) پیشنهاد میکنم این جمله بقانون لوله کشی افزوده شود: پس از تشکیل انجمن شهر تهران نظارت در امر لوله کشی تهران طبق قسمت ۱۳ از ماده ۲۰ قانون شهر داریها در همدۀ انجمن شهر خواهد بود - صدر زاده

رئیس - بفرمائید ولی این توضیح واضحات است

وزیر کشور - همین طور است

صدر زاده - قسمت ۱۳ از قانون شهر داریها این است نظارت در حفر مجرا برای فاضل آب شهر یا لوله آب یا برق و تصویب قراردادهای مربوط بانهاد ماده ۳۰ چندین فقره هست که از وظائف شهر داری قرار داده شده و قسمت سیزدهم راجع به همین قسمت لوله کشی است متأسفانه شهر تهران الان متجاوز از هفت هشت سال است که هیچوجه انجمن شهر ندارد و مثل این است که دولتها مایل نبودند که مردم پایتخت در امور شهر خودشان دخالت کنند مدتی متعذر میشدند به نفس قانون شهر داریها هم تصویب شد در ۷۰ و ۸۰ نقطه از نقاط مملکت هم انجمن ها تشکیل شد ولی در خود شهر تهران انجمن شهر تشکیل نشدند نمیدانم اگر این قانون خوب بود و بوسیله او باید انجمن شهر را تشکیل داد چرا در تهران تشکیل ندادند و اگر نبود مردم ولایات چه گناهی کرده اند بهر حال حالا متعذر هستند به این که دو ماده اصلاحی هست برای انتخابات انجمن شهر که یک ماده آن این است با سوادها رأی بدهند و منتظر این هستند که از تصویب مجلس بگذرد ولایت انجمن شهر تهران را تشکیل خواهند داد من هم در این موضوع چندین پیش سؤال از دولت کرده ام حالا بهر صورت در این گزارش می نویسد از آن قسمت از ماده ۲۰ قانون تشکیل انجمن های شهر مصوب ۴ مرداد ۱۳۲۸ که با قانون مزبور مغایرت پیدا می کند در این مورد تا پایان لوله کشی آب و فاضل آب بلائذ خواهد بود یعنی اگر در این اتنا انجمن شهر تهران هم تشکیل شود امر لوله بیایان نرسیده باشد باز آن نظارت ملغی می شد این است که بنده پیشنهاد کردم بمجرد اینکه انجمن شهر تهران تشکیل شد آن

وظیفه نظارت خودش را طبق قسمت سیزدهم از ماده ۲۴ اجرا کند (صحیح است)

رئیس - آقای وزیر کشور

وزیر کشور - تمام تیکه انجمن شهر تشکیل نشده است وزیر کشور قائم مقام انجمن شهر است بجز دریکه انجمن تشکیل شد خود او عهده دار این مسئله خواهد بود

رئیس - آشتیانی زاده

آشتیانی زاده - بنده مخالفتم را قبلاً پس میگیرم عرض میشود که یک تذکره ای را میخواستم به عرض مجلس شورای ملی برسانم و استفاده می کنم از مخالفت با پیشنهاد جناب آقای صدر زاده و بطور اختصار عرض میکنم تلگرافی از کرمان بنده دریافت کردم که انجمن هواداران صلح بکار لوله کشی نیست

رئیس - آقایان موضوع هیچ مربوط بکار لوله کشی نیست

آشتیانی زاده - روز پنجشنبه قبل از دستور بنده راجع به این موضوع صحبت می کنم چند نفر را در این جا کشته اند

رئیس - آقای فرهودی

فرهودی - در این قسمت برای بنده مشکل است در مقابل پیشنهاد صحیح جناب آقای صدر زاده و توضیحات منطقی و قانونی ایشان مخالفت بکنم (نمایندگان - پس مخالفت نفرمائید) اما با توضیحی که جناب آقای وزیر کشور دادند و از طرف دولت تعهد کردند که هر وقت انجمن شهر تشکیل شد نظارت در کار لوله کشی بعهده انجمن شهر واگذار شود با این تعهد که دولت داده تصور میکنم دیگر لزومی ندارد که این پیشنهاد یا نظیر آن مطرح بشود اما دلیل عملی در مخالفت با این پیشنهاد یا هر پیشنهاد دیگری این است که این لایحه بعد از مدت ها شور و بحث در مجلس سنا تصویب شده و بانجا آمده البته مطالب صحیح بسیار است پیشنهادات منطقی هم زیاد است اگر هر کدام از آنها را بپذیرد صحیح بود نشان یا بدلیل منطقی بودنش قبول بکنیم و رأی بدهیم باعث این می شود که این لایحه مجدداً برود بحکومت سنای این که آن چیزی قانونست و قابل اجرا خواهد بود که مجلسین هر دو با اتفاق بآن رأی بدهند هر تغییری که مادر این بدهیم موجب برگشت این لایحه بحکومت سنا می شود باز اینجا هم احتمال تغییر تازه ای میشود دارد با آن تغییر تازه باینجا می فرستند در نتیجه موجب می شود امری را چند سال است ما گرفتاریم هستیم یعنی لوله کشی شهر تهران و پایتخت انجام نشود و بقول آن امریکائی این ننگ بیک المللی از شهر تهران برداشته نشود پس بنظر بنده

این شخص یک پیشنهادی داده بود و بعد با اینکه دستگارش خیلی خوب بوده گفته است من اشتباه کردم و در واحدها قیمت ها را کم زاده ام و بعد آمدند یک تصمیمی گرفتند در دولت سابق و سابق و بعد هم مجلس سنای ملاحظاتی دقیق و لازم در اینکار کرده است و این لایحه آمده اینجا بنده از آقا استدعا میکنم که اجازه بفرمائید که تصویب بشود و از این پیشنهاد هم بدلیل اینکه خود بخود انجمن مطابق قوانین اصولی نظارت خواهد داشت صرف نظر بفرمائید و راجع به حیف و میل یا تقلبات یا مسائلی هم اگر شده از جناب آقای وزیر کشور بنده خواهش دارم که مسئولین امر را تعقیب بکنید تعقیب با اجرای لوله کشی جدا نشود و آن اشخاص هم که تخلف یا تقلب کرده اند تعقیب بشوند و از آقا هم خواهش میکنم پیشنهادتان را پس بگیرد

رئیس - آقای وزیر کشور

محترم دو موضوع بود یکی موضوع اسنادی بود که بایستی بانجمن شهر داده شود این مسلماً اینطور است تا وقتی که انجمن نیست بنده شخصاً مسئولیت قبول میکنم و قائم مقام انجمن هم هستم و اینکار را خواهم کرد (اردلان - اگر جناب عالی وقت اینکار را دارید استدعا میکنم بفرمائید) بسی دارم یکی دیگر موضوع این بود که یک دست بندی شده است و ممکن است یک استفاده های سوئی بکنند البته در تمام کارها ممکن است استفاده شود ما که آنجا هستیم برای این است که جلوگیری بشود و آقایان نمایندگان محترم هم هر تخلفی به بینند در هر امری یا مستقیماً یا بوسیله تلفن یا خودشان مراجعه میکنند و البته از این امر هم جلوگیری میکنند تا اندازه ای که ممکن است ولی تمام اینها دلیل این نیستند که ما از لوله کشی جلوگیری بکنیم و یا مسکوت بگذاریم این است که استدعا میکنم آقایان ما این لایحه موافقت بفرمائید چون الان هم جلسه از اکثریت میافتد و اینکار زودتر تمام شود تمام جزئیات که میفرمائید هر وقت که باشد بنده حاضرم اینکار را بکنم (نمایندگان - پس بگیرد)

این شخص یک پیشنهادی داده بود و بعد با اینکه دستگارش خیلی خوب بوده گفته است من اشتباه کردم و در واحدها قیمت ها را کم زاده ام و بعد آمدند یک تصمیمی گرفتند در دولت سابق و سابق و بعد هم مجلس سنای ملاحظاتی دقیق و لازم در اینکار کرده است و این لایحه آمده اینجا بنده از آقا استدعا میکنم که اجازه بفرمائید که تصویب بشود و از این پیشنهاد هم بدلیل اینکه خود بخود انجمن مطابق قوانین اصولی نظارت خواهد داشت صرف نظر بفرمائید و راجع به حیف و میل یا تقلبات یا مسائلی هم اگر شده از جناب آقای وزیر کشور بنده خواهش دارم که مسئولین امر را تعقیب بکنید تعقیب با اجرای لوله کشی جدا نشود و آن اشخاص هم که تخلف یا تقلب کرده اند تعقیب بشوند و از آقا هم خواهش میکنم پیشنهادتان را پس بگیرد

رئیس - آقای دکتر جلالی

بنده این پیشنهاد را بعد پس بگیرم ولی از چند جهت این پیشنهاد را تقدیم کردم و جهات آنرا میخوانم ذکر بکنم و هم یک تذکره بدهم فرا کسیون ما تصمیم گرفت (بکنفر از نمایندگان - کدام فرا کسیون؟) فرا کسیون جوان تصمیم گرفت تمام مویجانی که برای موفقیت دولت در امر نفت لازم باشد فراهم رود و تمام ارباب مفیدی که میباید بحکومت می کنیم که تصویب شود موضوع دوم راجع به آقای فرهودی فرمودند که اگر کوچکترین جمله ای در این لایحه اضافه یا کم بشود و مرتبه میرود بحکومت سنای این امر برای بسیار لازم که لوله کشی است به عهده تصویب میافتد ولی بنده میخواستم از آقای وزیر کشور تقاضا کنم که تا آنجائیکه ممکن است سعی بفرمائید که امر تهیه مجرای فاضل آب با آب آشامیدنی با هم همراه باشد برای اینکه ممکن است در آنجا نشود اجرا نمود و پیشنهاد را هم پس بگیرم

رئیس - این آخرین پیشنهاد است و از هم نیست قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره زیر بماده اضافه شود: مدیر کل لوله کشی ساختمان فاضل آب (اگو) را باید قسمی بدهد که مورد استفاده عبور لوله های آب مشروب و کابل های تلفن و برق باشد و موسسات برق و تلفن هم در این امر سهم خود شرکت کنند نماینده معادل

جلسه ۱۰۱

جلسه آینده روز پنجشنبه خواهد بود و دستور هم طبع و توزیع شده و نزد آقایان هم هست

(یک ربع بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - رضاحکم

قوانین

شماره ۴۸۱۲ ۳۳۰ ر ۳۷

وزارت دارائی

فرمان همایونی راجع با اجرای لایحه قانونی برقراری (۲۴) فقره شهریه و قانون مزبور که بتصویب مجلسین شورای ملی و سنای رسیده است ذیلا ابلاغ میگردد

با تأییدات خداوند متعال

پهلوی شاهنشاه ایران

محل صحنه مبارک ملوکانه

نظر باصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی مقرر میداریم.

ماده اول- قانون برقراری بیست و چهار فقره شهریه که در جلسه بیست و چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۳۰ به تصویب مجلس شورای ملی رسیده و منضم باین دستخط است بموقع اجرا گذاشته شود.

ماده دوم- هیئت دولت مأمور اجرای این قانون هستند.

بتاریخ ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۰

قانون برقراری ۲۴ فقره

شهریه

ماده واحد- بوزارت دارائی اجازه داده میشود وظیفه اشخاص ذیل را از محل اعتباری که در هر یک از موارد زیر قید شده برقرار و طبق مقررات پرداخت نماید :

۱- ماهی پنج هزار ریال وظیفه در باره بانو اختر الملوك دولتشاهی عیال مرحوم محمد علی میرزا دولتشاهی که حین انجام وظیفه فوت نموده از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار وظیفه و شهریه منظور در بودجه کل کشور.

۲- ماهی یک هزار و پانصد و پنجاه ریال وظیفه در باره بانو امینة ظهیر عیال مرحوم ظهیر علاوه بر ۱۳۵۰ ریال که طبق قانون استخدام کشوری از صندوق بازنشستگی دریافت می کند از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه وزارت کشور.

۳- ماهی پنج هزار ریال بعنوان وظیفه در باره وراث مرحوم ابوالحسن صدر ثقة الاسلامی طبق قانون وظایف و از محل اعتبار شهریه و وظایف از تاریخ تصویب این قانون دوهزار ریال از مبلغ فوق تا خانه تحصیل به آقای احمد ثقة الاسلامی

پسر آن مرحوم تحت نظر وزارت فرهنگ پرداخته خواهد شد و بعد از خانه تحصیل مبلغ فوق عیناً بوراث آن مرحوم طبق مقررات پرداخت میشود.

۴- ماهی سه هزار ریال وظیفه در باره دونفر اولاد و مادر مرحوم عباسعلی شاملو کارمند پیشین وزارت پست و تلگراف از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه وزارت پست و تلگراف.

۵- ماهی دوهزار و شصت و شصت ریال وظیفه در باره مرحوم علی حسام پور کارمند وزارت اقتصاد ملی از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه وزارت اقتصاد ملی.

۶- ماهی دوهزار و پانصد ریال در باره ورثه مرحوم عباس ورنوس مدیر مکتب سابق راه آهن از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه بنگاه راه آهن.

۷- ماهی هزار و دویست ریال وظیفه در باره ورثه مرحوم ابراهیم لطفی زند کارمند سابق وزارت کشاورزی از محل اعتباری که در بودجه وزارت کشاورزی بهین عنوان منظور خواهند نمود و از تاریخ تصویب این قانون.

۸- ماهی دو هزار و پانصد ریال در باره ورثه قانونی مرحوم نصرالله اردلان کارمند ثبت کل که مسلول بوده از تاریخ تصویب این قانون و از محل بودجه ثبت کل.

۹- ماهی سه هزار و چهارصد و شصت و دو ریال وظیفه در باره وراث قانونی مرحوم دکتر حسین مرزبان فرماندار سابق کردستان علاوه بر ماهی دوهزار و چهارصد و پنجاه ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارد از تاریخ تصویب این قانون و از محل بودجه وزارت کشور.

۱۰- ماهی چهار هزار ریال بعنوان وظیفه در باره وراث قانونی مرحوم دکتر سید احمد معینی کارمند سابق وزارت بهداشتی که در حین انجام خدمت در نقاط بدآب و هوا فوت نموده از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار شهریه و وظایف.

۱۱- ماهی سه هزار و چهارصد و شصت ریال در باره ورثه مرحوم سید ابوالقاسم حسابی کارمند وزارت دارائی علاوه بر مبلغ سه هزار و چهارصد و شصت ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت

میدارند از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار شهریه و وظایف.

۱۲- ماهی یک هزار و پانصد ریال بعنوان وظیفه در باره بانو بلقیس مفروزی و شاهرخ مفروزی عیال و فرزند آقای اکبر مفروزی کارمند مقفود الاثر اداره کل گمرک بالمناصفه مادام که عیال نامبرده شوهر اختیار نکرده و فرزند مشارالیه مشغول تحصیل میباشد از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه کل گمرک.

۱۳- ماهی سه هزار و چهارصد و شصت ریال وظیفه در باره وراث مرحوم علی اصغر مقدم رئیس سابق حسابداری و ارات امور خارجه علاوه بر مبلغ سه هزار و چهارصد و شصت ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از اعتبار شهریه و وظیفه از تاریخ تصویب این قانون.

۱۴- ماهی یک هزار و نهصد و سی و دو ریال وظیفه در باره وراث قانونی مرحوم سرگرد علی اکبر شاهوار افسر شهربانی علاوه بر ماهی ۲۷۷۰ ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه شهربانی کل کشور.

۱۵- ماهی شش هزار و پانصد و پنجاه ریال وظیفه در باره ورثه مرحوم دکتر قلامرضا جرجانی از تاریخ ۲۴ فروردین ۱۳۲۹ که بین عیال و دونفر دختر و یک پسر آن مرحوم بتساوی تقسیم شود از اعتبار ماده ۴۸ بودجه وزارت فرهنگ.

۱۶- ماهی پنج هزار ریال بعنوان وظیفه در باره بانو تاج مادر مرحوم داور از محل اعتبار شهریه و وظیفه منظور در بودجه کل کشور از تاریخ تصویب این قانون.

۱۷- ماهی یک هزار و یکصد ریال بعنوان وظیفه در باره وراث قانونی مرحوم محمود وفائی کارمند پیشین بنگاه مستقل آبیاری که در حین انجام وظیفه در سیستان فوت نموده و از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار شهریه و وظایف.

۱۸- ماهی چهار هزار و نهصد ریال وظیفه در باره عیال و دو نفر اولاد مرحوم مهندس هاشم دیبیا کارمند سابق وزارت کشاورزی از تاریخ فوت (۱۸ اردیبهشت ۱۳۲۹) از محل بودجه وزارت کشاورزی

۱۹- ماهی یک هزار و پانصد ریال در باره هوشنگ جمشیدی فرزند مرحوم

جمشیدی بعنوان هزینه تحصیل از اول سال ۱۳۳۰ تا مدت ۳ سال و از محل بودجه وزارت دادگستری.

۲۰- ماهی سه هزار و چهارصد و بیست و پنج ریال وظیفه در باره وراث مرحوم محمد حسابی کارمند سابق اداره چای از تاریخ تصویب و از محل اعتبار شهریه و وظایف.

۲۱- ماهی چهار هزار و دویست و بیست و پنج ریال بعنوان کسب هزینه تحصیل بهریک از سه نفر فرزندان مرحوم مرآت تازمانی که مشغول تحصیل میباشد از تاریخ تصویب و از محل اعتبار بودجه وزارت فرهنگ.

۲۲- ماهی یک هزار و هفتصد ریال وظیفه در باره وراث مرحوم مهدیقلی شاهرخی که در وقایع ۱۳۲۴ بدست متجاسرین تیرباران شده علاوه بر دوهزار و سیصد ریال که فعلا دریافت می نمایند از تاریخ تصویب این قانون و از محل بودجه وزارت دادگستری.

۲۳- ماهی سه هزار و چهارصد و نود ریال وظیفه در باره ورثه مرحوم حسن پور سعید علاوه بر سه هزار و چهارصد و سی ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار شهریه و وظیفه.

۲۴- ماهی سه هزار و شصت و پنجاه و نه ریال در باره عیال و فرزندان مرحوم مهندس حسام ضیاء رئیس سابق اداره کل اسفالت وزارت راه علاوه بر مبلغ سه هزار و دویست و شصت و شش ریال که از صندوق بازنشستگی بورثه آن مرحوم داده میشود از تاریخ روز بعد از فوت آن مرحوم (۱۳ شهریور ۱۳۲۷) از محل بودجه وزارت راه.

تبصره - وظیفه و مستمریات وراث فوق الذکر در مواردی که خلاف آن صریحاً ذکر نشده است بانات تازمانی که شوهر اختیار نکرده و در مورد ذکور تا سن بلوغ (بیست سالگی) قابل پرداخت خواهد بود این قانون که مشتمل بر ماده واحد است در جلسه ۲۴ اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی- رضا حکمت اصل فرمان همایونی و قانون در وقت نخست وزیر است.

م ۲۸۵۴ نخست وزیر